

028 .5344

4 2524

7.3

ผลการรับสารนิเทศเพื่อสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

ปริญญานิพนธ์

ของ

นายจร จันทรดา

18 พ.ย. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

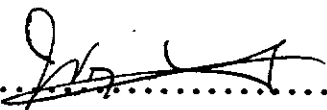
ตุลาคม 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

174329

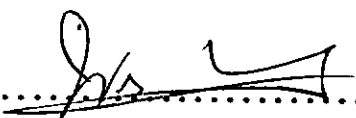
คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

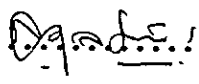
คณะกรรมการที่ปรึกษา

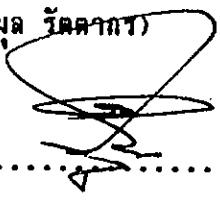
..... ประธาน
(ผศ.พวา พันธุ์เมฆา)

..... กรรมการ
(ศ.ดร.ลมูล รัตตากร)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผศ.พวา พันธุ์เมฆา)

..... กรรมการ
(ศ.ดร.ลมูล รัตตากร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.เจลิษา พันธุ์สิดา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 19...เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2533

ประกาศผลการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำอันดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา และ ศาสตราจารย์ ดร.ลมูล รัตตากร ที่กรุณาเป็นประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ของผู้วิจัยมาโดยตลอด พร้อมทั้ง รองศาสตราจารย์เจลิยว พันธุ์สีดา ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการสอบเพิ่มเติม ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดนิทกซ์ อาจารย์มะเตือ เสมอ อาจารย์ยาใจ แสงวงศ์ดี ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการ และคณาจารย์โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัณนาทที่อนุญาตให้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการทดลองครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์วรลักษณ์ ชาศิสถิ์ และ คุณดวงกมล อุ่นจิตติ ที่อำนวยความสะดวกในการทดสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และ ขอขอบคุณคุณอำพร จันทรดา และเพื่อน ๆ ทุกคนที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและกำลังใจเป็นอย่างดี พร้อมกันนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจของผู้ที่มีพระคุณและหน่วยงานต่าง ๆ อีกจำนวนมากที่ได้ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัย ซึ่งมีได้กล่าวนามไว้ ณ โอกาสนี้

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณของบิดาและมารดาที่ช่วยเป็นกำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยให้ศึกษาค้นคว้าจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

พัชร์ จันทรดา

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	ความหมายและความสำคัญของความสนใจในการประกอบอาชีพ	8
	พัฒนาการทางด้านอาชีพของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา	10
	การจัดบริการสารสนเทศทางด้านอาชีพ	12
	รูปแบบการจัดนิทรรศการ	17
	รูปแบบการจัดทัวร์อาชีพ	20
	การดำเนินงานของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์	22
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
	งานวิจัยในประเทศไทย	25
	งานวิจัยในต่างประเทศ	27
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	30
	การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
	การเตรียมการทดลอง	32
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
	การดำเนินการทดลอง	39
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	43

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	53
	ความมุ่งหมายของการศึกษา	53
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	53
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	54
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	55
	การดำเนินการทดลอง	55
	การวิเคราะห์ข้อมูล	55
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	56
	อภิปรายผล	57
	ข้อเสนอแนะ	60
	บรรณานุกรม	62
	ภาคผนวก	69
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	92

1	สถานภาพและลักษณะทั่วไปของประชากรในกลุ่มตัวอย่าง.....	31
2	การจัดกิจกรรมนิทรรศการทางด้านอาชีพ	40
3	การจัดกิจกรรมทั่ว้อาชีพ	42
4	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนการทดลองของนักเรียน ที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและ การจัดทั่ว้อาชีพ	48
5	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการ	49
6	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทั่ว้อาชีพ	50
7	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพหลังการทดลองของนักเรียน ระหว่างการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและ การจัดทั่ว้อาชีพ	51
8	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชายและ และนักเรียนหญิง หลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพทั้งรูปแบบการจัด นิทรรศการและการจัดทั่ว้อาชีพ	52
9	คะแนนดิบที่จำแนกเป็นรายบุคคลของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาค่า ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	84
10	เปรียบเทียบรายละเอียดคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียน ในกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง	86
11	เปรียบเทียบรายละเอียดคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงภายหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพ	87

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แผนภูมิแสดงกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน	15
---	--	----

แต่อย่างไรก็ตาม สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันที่พบเห็นคือ กลุ่มเยาวชนที่จบการศึกษาในภาคบังคับและไม่ได้เรียนต่อในระบบโรงเรียนที่มีระดับอายุประมาณ 15 - 25 ปีจะประสบปัญหาการประกอบอาชีพและการใช้แรงงาน โดยจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติเมื่อปี พ.ศ. 2526 พบว่า เยาวชนที่มีอายุ 15 - 24 ปีมีจำนวนทั้งสิ้น 10.65 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่มีการทำร้อยละ 55.96 ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตชนบทแต่ก็ยังประสบปัญหาในเรื่องการขาดความรู้และเทคนิคในการทำงาน จนกลายเป็นปัญหาต่อสังคมในเวลาต่อมา (ปลัดกระทรวงมหาดไทย. 2531 : 107) พร้อมกันนี้ แนวโน้มของเด็กและเยาวชนเมื่อปี พ.ศ. 2525 - 2530 ที่จบการศึกษาภาคบังคับไปแล้ว ที่มีอายุระหว่าง 11 - 14 ปีมีอัตราส่วนการมีงานทำลดลงอีกด้วย (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2531 : 203)

✎ การศึกษาภาคบังคับในปัจจุบันได้ให้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งจัดลำดับความสำคัญของการเรียนการสอนในเรื่องเกี่ยวกับวิชาชีพไว้ในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ (กพอ.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการทำงาน ไม่ต้อูกงานและสามารถนำความรู้ที่ได้รับจาก

บทเรียนและการทำงานในโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน (สมนชาติ เจริญศรี. 2530 : 19) แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ทางสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญตามจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งพบได้จากผลการวิจัยของกรมวิชาการที่ชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 72 ของโรงเรียนทั้งหมดเลือกสอนวิชาภาษาอังกฤษแทนการสอนวิชาชีพ ในที่นี้รวมถึงโรงเรียนประถมศึกษาในชนบทจำนวนมากที่ทราบว่าเด็กของตนเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับออกไปแล้วไม่ค่อยมีโอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา (กรมวิชาการ. 2531 : 34)

จากการที่ทางโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพนี้จึงเป็นเหตุให้ผลการเรียนของวิชานี้ตกต่ำหรือไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สิ่งนี้สังเกตได้จากการสำรวจคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าแนวโน้มของการศึกษากลุ่มวิชานี้ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำลง กล่าวคือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละของประเทศในปีการศึกษา 2529 ได้ 65.83 แต่ในปีการศึกษา 2530 ได้คะแนนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 62.13 ซึ่งเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนฉบับที่ 6 จะต้องทำให้ได้เกินร้อยละ 70 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 72) จึงเป็นเครื่องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผลการเรียนในวิชานี้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ปัญหาการศึกษาในวิชาชีพของระดับประถมศึกษาไม่เพียงพบเห็นได้จากการเรียนการสอนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติเท่านั้น การศึกษาเกี่ยวกับวิชานี้ในสังกัดอื่นก็ประสบปัญหาเช่นกัน เช่น การจัดการศึกษาสงเคราะห์ของกรมสามัญศึกษา ซึ่งมีการเน้นการเรียนการสอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพนี้เป็นพิเศษ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาสงเคราะห์ข้อหนึ่ง คือ ให้การศึกษาแก่เด็กกลุ่มที่ต้องโอกาสทางการศึกษาโดยเฉพาะการสอนวิชาชีพให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น (กรมสามัญศึกษา. 2532 : 78) ดังนั้นการจัดการศึกษาแก่เด็กกลุ่มต้องโอกาสทางการศึกษานี้จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมวิชาชีพพร้อมกับให้การศึกษาในวิชาพื้นฐานประกอบไปด้วย (สาสุรี จุติกุล. 2531 : 5) นอกจากนี้วิชาชีพที่เปิดสอนยังได้เน้นหนักไปทางด้านเกษตรและวิชาชีพในท้องถิ่นเป็นสำคัญ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2531 : 13) แต่ผลการดำเนินการที่เกี่ยวกับการสอนวิชานี้ก็ยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากรายงานการวิจัยสภาพการจัดการศึกษานិเทศและศึกษาสงเคราะห์ในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2524 โดยทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ปัญหาที่หนักที่สุดคือ การที่นักเรียนสำเร็จการศึกษาภาคบังคับไปแล้วหางานทำไม่ได้ และทางผู้บริหารได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่าสาเหตุที่

สำคัญคือ นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ทางอาชีพไม่เพียงพอ ประกอบกันกับอายุของนักเรียนยังน้อยเกินไป
พร้อมกันนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนยังได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรไว้ดังนี้

1. หลักสูตรควรเน้นภาคปฏิบัติวิชาชีพให้นักเรียนนำไปประกอบอาชีพได้
2. ควรจัดหลักสูตรสำหรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับจุดหมายของ

การศึกษาสงเคราะห์ (กรมสามัญศึกษา. 2524 : 271 - 272)

จากสาเหตุที่นักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปแล้วไม่ได้เข้ารับการศึกษาคือและเกิด
การว่างงานเป็นจำนวนมาก พร้อมกับการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพไม่ค่อย
บรรลุตามเป้าหมายนั้น โกวิท วรนิพนธ์ (2531 : คำนำ) ได้กล่าวไว้ว่าเป็นสาเหตุอันเนื่องมาจาก
เด็กขาดความรู้ เจตคติ และทักษะพื้นฐานบางประการในการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับการตรวจ
สอบคุณภาพการศึกษาชั้นประถมปีที่ 6 ของกรมวิชาการ (2532 : 33) ที่ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า
ควรทำการศึกษาให้แน่ชัดว่าสาเหตุที่คะแนนเฉลี่ยของการเรียนวิชาการกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
ไม่บรรลุตามเป้าหมายนั้นเกิดมาจากนักเรียนขาดความสนใจในวิชานี้จริงหรือไม่

ความสนใจเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถ
สร้างเสริมขึ้นได้จากการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย จากนั้นก็จะเกิด
การรับทราบ เกิดความสนใจ เกิดการประเมินเปรียบเทียบ เกิดการตัดสินใจ เกิดการเปลี่ยนแปลง
เจตคติ และท้ายสุดก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (มะเตือ เสมา. 2527 : 7 - 12)
ในขบวนการนี้จะพบว่าตัวแปรที่สำคัญที่จะทำให้เกิดความสนใจหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จะไป
ประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งคือสารนิเทศทางด้านอาชีพที่แต่ละบุคคลได้รับ

จากความสำคัญของสารนิเทศทางด้านอาชีพที่มีส่วนทำให้เกิดความสนใจได้นั้น ผู้วิจัยจึงมี
ความสนใจที่จะทดลองจัดรูปแบบการให้บริการสารนิเทศทางด้านอาชีพแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แล้วดูว่าจะมีผลต่อความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนหรือไม่
ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดรูปแบบการบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพ
ของห้องสมุดโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาชีพในระดับประถมศึกษาโดยเฉพาะ
อย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในประเทศไทย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ก่อนและหลังการรับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ก่อนและหลังการรับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หลังได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพระหว่างรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพ
4. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หลังได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบว่าการจัดบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพนั้นสามารถสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แตกต่างกันหรือไม่
2. ทำให้ทราบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสนใจในการประกอบอาชีพหลังได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพไปแล้วแตกต่างกันหรือไม่
3. เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนวิชากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในระดับชั้นประถมศึกษาอันเนื่องมาจากนักเรียนขาดความสนใจและเจตคติที่ดีต่ออาชีพ
4. ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของห้องสมุดโรงเรียน
5. เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการว่างงานของเยาวชนที่จบการศึกษาภาคบังคับจากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ไปแล้ว

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท จำนวน 40 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน ทั้งนี้ในแต่ละกลุ่มจะทำการคัดเลือกจากนักเรียนที่มีความสนใจในการประกอบอาชีพต่ำ โดยสุ่มให้ได้นักเรียนชาย 10 คน และนักเรียนหญิง 10 คน

2. เนื้อหาการทดลอง

เนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการทดลองเป็นสารนิเทศทางด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสารนิเทศทางด้านอาชีพนี้จะต้องสอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่นของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ที่ทำการทดลอง สารนิเทศทางด้านอาชีพสามารถแยกตามสาขาอาชีพได้ดังนี้

2.1 งานเกษตร สามารถจำแนกได้ 13 กลุ่มงาน ได้แก่ การทำสวนผัก การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การปลูกพืชไร่ การทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ การเลี้ยงสัตว์ปีก การเลี้ยงสัตว์เล็ก การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ การเลี้ยงสัตว์เลื้อยคลาน การประมง การทำนา การทำไร่นาสวนผสม งานเกษตรอื่น ๆ

2.2 งานช่าง สามารถจำแนกได้ 16 กลุ่มงาน ได้แก่ การเขียนแบบ งานไฟฟ้า งานวิทยุ งานเครื่องยนต์ งานโลหะ งานเครื่องหนัง งานถักทอ งานสาน งานเครื่องปั้นดินเผา งานแกะสลัก งานเครื่องเขิน งานพิมพ์ งานไม้ งานปูน งานทาสี งานตัดผม

2.3 งานฝีมือ สามารถจำแนกได้ 5 กลุ่มงาน ได้แก่ งานประดิษฐ์ของชำร่วย งานประดิษฐ์เศษวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น งานประดิษฐ์ไม้ไผ่ งานดอกไม้ใบตอง งานประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง

2.4 งานบ้าน สามารถจำแนกได้ 3 กลุ่มงาน ได้แก่ งานอาหารและโภชนาการ งานเสื้อผ้า งานเลี้ยงเด็ก

3. ตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 รูปแบบสารนิเทศที่ได้รับ แบ่งเป็น

3.1.1.1 การจัดนิทรรศการ

3.1.1.2 การจัดทัวร์อาชีพ

3.1.2 เพศของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

3.1.2.1 เพศชาย

3.1.2.2 เพศหญิง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักเรียน หมายถึงนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท
2. กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึงมวลประสบการณ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีลักษณะงานใหญ่ ๆ 4 งาน คือ งานเกษตร งานช่าง งานฝีมือ และงานบ้าน
3. รูปแบบการจัดบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพแบบการจัดนิทรรศการ หมายถึงลักษณะการจัดกิจกรรมของห้องสมุดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อจัดบริการแก่นักเรียนเพื่อสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพให้มากยิ่งขึ้น โดยมีบริการและกิจกรรมย่อยดังนี้
 - 3.1 บริการสารนิเทศทางด้านอาชีพจากสิ่งพิมพ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพในกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 - 3.2 บริการจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับอาชีพในห้องดินของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท
 - 3.3 บริการสารนิเทศเกี่ยวกับเยาวชนตัวอย่างที่ประกอบอาชีพจนประสบความสำเร็จในการทำงาน
 - 3.4 จัดฉายสไลด์เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและห้องดินของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท
 - 3.5 บริการตอบคำถามเกี่ยวกับอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการจัดนิทรรศการในแต่ละครั้ง
 - 3.6 จัดกิจกรรมทายปัญหาทางด้านอาชีพจากการจัดนิทรรศการในแต่ละครั้ง
4. รูปแบบการจัดบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพแบบการจัดทัวร์อาชีพ หมายถึง ลักษณะการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพิ่มเติมจากข้อ 3 โดยนำนักเรียนออกไปศึกษานอกโรงเรียนตามสถานที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ เพื่อสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพให้มากยิ่งขึ้น โดยมีลักษณะการจัดบริการและกิจกรรมในส่วนที่เพิ่มเติมจากข้อ 3 ดังต่อไปนี้

4.1 นำนักเรียนเข้ารับการบรรยายของเจ้าของกิจการแต่ละอาชีพตามสถานประกอบการต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในการดำเนินงานจนประสบความสำเร็จ

4.2 นำนักเรียนเข้าชมกิจการและขั้นตอนการดำเนินงานในแต่ละอาชีพตามสถานประกอบการต่าง ๆ โดยตรง

4.3 ผู้วิจัยบรรยายสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการที่ได้ไปชมกิจการของแต่ละอาชีพให้นักเรียนกลุ่มทดลองนี้อีกครั้งหนึ่ง

5. ความสนใจในการประกอบอาชีพ หมายถึง สถานที่บุคคลรู้สึกมีใจจดจ่อต่อการทำงานที่จะออกไปประกอบอาชีพ อันทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะเลือกประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งในอนาคตและสามารถสร้างเสริมขึ้นได้โดยการได้รับสารสนเทศทางด้านอาชีพ พร้อมทั้งสามารถวัดระดับความสนใจในการประกอบอาชีพได้จากเครื่องมือสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ก่อนและหลังการได้รับสารสนเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการแตกต่างกัน
2. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ก่อนและหลังการได้รับสารสนเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพแตกต่างกัน
3. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หลังได้รับสารสนเทศทางด้านอาชีพระหว่างรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพแตกต่างกัน
4. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หลังได้รับสารสนเทศทางด้านอาชีพแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน คือ

1. ความหมายและความสำคัญของความสนใจในการประกอบอาชีพ
2. พัฒนาการทางด้านอาชีพของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
3. การจัดบริการสารสนเทศทางด้านอาชีพ
4. การดำเนินงานของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและความสำคัญของความสนใจในการประกอบอาชีพ

1. ความหมาย

ความสนใจ ตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า Interest และได้มีผู้ให้ความหมายและคำจำกัดความไว้หลายประการ ดังนี้

ดิวอี้ (Dewey. 1959 : 66) กล่าวว่า ความสนใจ คือ ความรู้สึกชอบหรือความพอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แนวความคิดใดความคิดหนึ่งหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ กูด (Good. 1959 : 295) ที่ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสนใจ คือ ความรู้สึกชอบที่เราแสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ปัญญา หิรัญรัตน์ (2523 : 39) ได้ให้ความหมายว่า ความสนใจคือความรู้สึกพึงพอใจต่อกิจกรรมหรือสภาพแวดล้อมที่พบเห็นและมีผลทำให้บุคคลได้ทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมาย

ประถม แสงสว่าง (2527 : 115) ได้ให้ความหมายของความสนใจอย่างสั้น ๆ ไว้ว่า คือความตั้งใจจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นพิเศษ

สวนา นรพัฒน์กุล (2525 : 70 - 71) กล่าวถึงความสนใจคือ ความพอใจในการที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือความโน้มเอียงที่จะแสวงหาและเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ หรือความโน้มเอียงที่จะแสวงหาและเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งนั่นเอง

คมเพชร จิตรศุภกุล (2521 : 104) ได้กล่าวถึงความสนใจในการประกอบอาชีพว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่ออาชีพใดอาชีพหนึ่ง ซึ่งจะกระตุ้นให้บุคคลนั้นเลือกหรือกระทำในอาชีพที่เขาชอบ ในที่สุดเขาก็จะบรรลุถึงจุดหมายของการประกอบอาชีพตามที่ตั้งเอาไว้

จากคำจำกัดความของคำว่าความสนใจและความสนใจในการประกอบอาชีพที่นักจิตวิทยาและการศึกษาที่ให้อำนาจสามารถสรุปได้ว่า ความสนใจในการประกอบอาชีพ คือ สภาพที่บุคคลรู้สึกมีใจจดจ่อต่ออาชีพใดอาชีพหนึ่งอันจะทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะเลือกประกอบกิจกรรมหรืออาชีพนั้น ๆ เป็นพิเศษ ในอนาคต

2. ความสำคัญของความสนใจในการประกอบอาชีพ

ความสนใจในการประกอบอาชีพมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลมาก กล่าวคือ ความสนใจต่างจากคุณลักษณะอื่นของบุคคลตรงที่ความสนใจมีใช้ลักษณะประจำที่คงทนแน่นอน แต่จะเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ความรู้สึกนึกคิด หรือความต้องการ ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม สิ่งล่อใจและคำนิยม ความสนใจอาจเกิดขึ้นในขณะหนึ่งแล้วหมดสิ้นไป หรืออาจเกิดขึ้นแล้วกลายเป็นคุณลักษณะประจำตัวไปนาน ๆ ก็ได้ ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือกันโดยทั่วไปว่า เมื่อเด็กเจริญเติบโตถึงวัยหนึ่งที่มีวุฒิภาวะแล้ว ความสนใจเกี่ยวกับอาชีพนั้นก็มักจะเกิดขึ้นอย่างมั่นคง (สวลี เรืองฉาย. 2521 : 77) และถ้าบุคคลมีความสนใจในการประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งแล้วก็จะเกิดแรงผลักดันที่กระตุ้นให้กระทำการหรือมีความโน้มเอียงที่จะกระทำในสิ่งที่ตนเองรู้สึกชอบมากกว่าสิ่งอื่น ๆ การที่คนได้มีโอกาสทำงานที่ตนชอบหรือมีความสนใจย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจและรักงานอาชีพนั้น ความสนใจจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จไปด้วยดี แต่ถ้าบุคคลใดไม่มีความสนใจในอาชีพใดแล้ว เจตคติที่ดีต่ออาชีพนั้นก็ย่อมจะมีอยู่น้อยตามมา และมักจะมีความรู้สึกดูหมิ่นดูแคลนอาชีพที่ตนไม่ชอบไปด้วย (สุดาใจ เหล่าสุนทร. 2513 : 43)

จากทฤษฎีอาชีพของกินซเบิร์ก (Ginzberg) ได้จัดให้ความสนใจเป็นขั้นตอนแรกของการเลือกประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งจากระยะการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจใน 4 ขั้นตอนดังนี้ (ผกา หนูเรือง. 2528 : 274 - 275)

1. ขั้นความสนใจ (Interest Stage) จะเกิดขึ้นระหว่างอายุ 11 - 12 ปี การเลือกอาชีพจะอยู่ในรูปของความสนใจและจะสัมพันธ์กับความปรารถนาในระยะเพื่อฝัน อาจตั้งคำถามว่า สนใจอาชีพอะไร หรืออยากจะทำอะไร เป็นต้น

2. ขั้นคำนึงถึงความสามารถ (Capacity Stage) จะเกิดขึ้นระหว่างอายุ 12 - 14 ปี โดยการประเมินตนเองว่าสามารถทำอะไรได้ดีกว่าผู้อื่นบ้าง

3. ขั้นค่านึงถึงค่านิยม (Value Stage) จะเกิดขึ้นระหว่างอายุ 15 - 16 ปี เริ่มที่จะเรียนรู้ว่าค่านิยมของเขามีส่วนสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ

4. ขั้นหัวเลี้ยวหัวต่อ (Transition Stage) จะเกิดขึ้นระหว่างอายุ 17 - 18 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่น มีการนำเอาความสนใจ ความสามารถ และค่านิยมของตนเองมาพิจารณาเลือกอาชีพ มีการวางแผนบ้าง แต่ยังไม่เป็นการตัดสินใจที่แน่นอน

จากทฤษฎีนี้ พบว่า เด็กหรือเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 11 - 12 ปี หรือนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายก็เริ่มเกิดความสนใจในการเลือกประกอบอาชีพได้แล้ว ดังนั้นการสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพแก่นักเรียนในระดับประถมศึกษาจึงมีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาการเลือกอาชีพในอนาคตของนักเรียนเหล่านี้ได้อีกแนวทางหนึ่ง

พัฒนาการทางด้านอาชีพของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

จากสถิติของผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับปรากฏว่ามีผู้ที่ไม่ได้ศึกษาต่อและว่างงานเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการขาดความรู้ ความสนใจ เจตคติและทักษะพื้นฐานบางประการในการประกอบอาชีพ ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาแบบการจัดการศึกษาวิชาชีพให้คนเหล่านี้ได้เห็นช่องทางของการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามควรแก่อัตภาพ (โกวิท วรรณพันธ์. 2531 : คำนำ) แนวทางที่จะนำมาเป็นวิธีแก้ไขปัญหานี้ก็คือการปลูกฝังความรู้ ความสนใจ เจตคติ และจัดประสบการณ์ในการทำงานต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้เริ่มเรียนรู้และปฏิบัติจริงในโรงเรียน ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานงานอาชีพตั้งแต่อยู่ในระบบโรงเรียน (เจริญผล สุวรรณโชติ. 2532 : บทนำ) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ถึงแม้ว่าจะมีเสียงคัดค้านว่าให้เด็กระดับนี้ทำงานเร็วเกินไปเป็นการผิดกฎหมายแรงงาน แต่ในทางการศึกษานั้นเห็นว่าประสบการณ์ในการทำงานแต่เด็กนั้นเป็นตัวกำหนดเจตคติพื้นฐานต่อการทำงานและมีอิทธิพลต่อวิถีทางของการทำงานตลอดชีวิต (กรมวิชาการ. 2531 : 20 - 21 ; อ้างอิงมาจาก Adam and others, 1978)

โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว เยาวชนก็มีความต้องการที่จะทำงานและมีความสามารถในการทำงานได้ค่อนข้าง กับผู้ใหญ่ ถ้าหากมีความมานะ พยายามและอดทน แม้ว่าจะยังมีประสบการณ์น้อยก็ตาม ดังนั้นถ้าจะพัฒนาเด็กและเยาวชนเพื่อเตรียมไว้สำหรับตลาดแรงงานในอนาคต จึงควรทำการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการทำงานและพัฒนาคุณภาพแรงงานของเยาวชนประกอบไปด้วย (วรัญญา ผ่านเจริญ.

2528 : 106) ซึ่งความคิดนี้ได้สอดคล้องกับ พล แสงสว่าง (2527 : 9) ที่ได้เสนอแนวทางในการจัดการศึกษาทางด้านอาชีพไว้ว่า การที่จะสอนอาชีพอะไรให้แก่เด็กนั้น สิ่งหนึ่งที่เราทำได้คือ การปลูกฝังแนวคิด เจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้องในเรื่องอาชีพ ให้เล็งเห็นความสำคัญของอาชีพของครอบครัวในท้องถิ่น ไม่ให้รังเกียจอาชีพของบิดามารดาของตนเองว่าต่ำต้อยต่ำ นั่นก็แสดงว่า ปลูกฝังให้เด็กได้สนใจอาชีพที่อยู่ใกล้ตัวก่อน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับอาชีพ ดังนั้นการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาจึงควรเน้นให้เด็กได้คุ้นเคยกับโลกของการทำงานโดยทั่ว ๆ ไป ประกอบกับการเรียนการสอนในวิชากลุ่มทักษะไปด้วย (เจือพรรณ จงสถิตอยู่. 2531 : 66)

สำหรับเด็กระดับประถมศึกษาที่ปกติและมีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์นั้น ผ่องพรรณ เกิดนิทกซ์ (2529 : 18 - 20) ได้อธิบายลักษณะของเด็กในวัยนี้ไว้หลายประการที่ก่อให้เกิดความสนใจในการประกอบอาชีพ ดังนี้

1. มีความสำเร็จเกี่ยวกับการพึ่งพาอาศัยบุคคลอื่นและการพึ่งพาตนเองอย่างเหมาะสมโดยเด็กจะมีการเจริญเติบโตและพัฒนาทางร่างกายอย่างอิสระ สามารถช่วยตนเองได้ อย่างไรก็ตามในเรื่องอารมณ์นั้นเด็กยังต้องการพึ่งพาอาศัยบุคคลอื่น และต้องการพัฒนาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นให้มากกว่านี้
2. มีความสำเร็จกับการให้และการรับอย่างเหมาะสม เด็กจะพัฒนาความสามารถที่จะให้ความรัก และเกิดความรู้สึกที่มีคุณค่าที่จะรับความรักจากบุคคลอื่น และผลจากการมีสัมพันธภาพที่เหมาะสมต่อบุคคลอื่นนี้จะทำให้เด็กพัฒนาเจตคติที่ดีต่อสังคม มีความสนใจสังคมพร้อมทั้งปรารถนาที่จะให้มากกว่ารับ
3. มีความสำเร็จเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพในการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม และปรารถนาที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม นอกจากนี้ยังพัฒนามนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ๆ เรียนรู้ที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และพยายามที่จะปฏิบัติตนให้เหมาะสมและมีคุณค่าของกลุ่ม
4. มีความสำเร็จเกี่ยวกับการพัฒนาความรับผิดชอบชีวิต มีศีลธรรม จรรยา ปฏิบัติตนให้มีคุณค่า และพัฒนาความสามารถที่จะเป็นผู้นำและผู้ตามที่มีศีลธรรม จรรยา เป็นสำคัญ
5. เรียนรู้ที่จะประพฤติดีปฏิบัติให้เหมาะสมกับเพศของตน
6. สามารถพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบต่องานต่าง ๆ และเรียนรู้ที่จะเลือกตัดสินใจด้วยตนเอง อีกทั้งมีความรับผิดชอบต่อผลอันเกิดจากการเลือกและตัดสินใจนั้น ๆ ของตนเอง
7. สามารถพัฒนาความสามารถและทักษะทางเชาวปัญญาของตน
8. สามารถพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับการเป็นตัวของตัวเองและการเข้าใจตนเอง
9. เรียนรู้ที่จะประเมินคุณค่าของตนเองสามารถที่จะยอมรับและปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นได้

10. สามารถพัฒนาเจตคติพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การไว้วางใจผู้อื่น ความเชื่อมั่นในตนเองและการพึ่งพาอาศัยประโยชน์ซึ่งกันและกัน

11. มีความคิดริเริ่มหาหนทางด้วยตนเอง มีความอดทนพยายาม ขยันหมั่นเพียร พัฒนาความสามารถที่จะวางแผนปฏิบัติงาน สามารถตอบโต้ แสดงความคิดเห็นและมีความยืดหยุ่น มีความกระตือรือร้นในการสร้างชื่อเสียง และทำให้สิ่งต่าง ๆ เกิดประโยชน์และมีคุณค่า

12. สามารถจัดความก้าวร้าว วิตกกังวล ความไม่สมหวังและความคับข้องใจของตนเอง สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองและหาทางออกได้อย่างเหมาะสม

จากข้อมูลดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าเด็กในระดับประถมศึกษาพร้อมที่จะมีความสนใจในเรื่องการประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งได้บ้างแล้ว ดังนั้นหน่วยงานหลายฝ่ายจึงได้พยายามสร้างเสริมความสนใจและเจตคติที่ดีต่ออาชีพเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความก้าวหน้าอย่างมั่นคงต่อไปในอนาคต แต่การจัดการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพให้แก่นักเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันยังไม่บรรลุตามเป้าหมายเท่าที่ควร กล่าวคือ นักเรียนยังขาดความสนใจและเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนในวิชากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ (ประสงค์ จินตวงศ์. 2527 : 539) ด้วยเหตุนี้การหาแนวทางที่จะสร้างเสริมให้เด็กระดับนี้มีความสนใจในการประกอบอาชีพจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในระบบการศึกษาภาคบังคับ วิธีการสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพรูปแบบหนึ่งคือ การให้ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียนซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นเครื่องมือในการทดลองครั้งนี้

การจัดบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพ

1. ความหมาย

สารนิเทศ เป็นศัพท์บัญญัติมาจากภาษาอังกฤษคำว่า Information (ราชบัณฑิตยสถาน. 2530 : 50) ซึ่งในภาษาไทยมีผู้ให้คำอื่น ๆ ในความหมายเดียวกันหรือเกี่ยวข้องกันหลายคำ เช่น สนเทศ ข้อสนเทศ สารสนเทศ ข่าวสาร ความรู้ เป็นต้น

จากลัมนาระดับชาติเรื่อง นโยบายสารนิเทศแห่งชาติ ของสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (2529 : 59) ได้ให้คำจำกัดความของสารนิเทศ คือ ความรู้ เรื่องราว ข้อมูล ข่าวสาร ซึ่งมีการบันทึกและจัดการตามหลักวิชาการ เพื่อเผยแพร่และเพื่อการให้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งในส่วนบุคคลและส่วนรวม ดังนั้นสารนิเทศจึงเกี่ยวข้องกับทุกสาขาวิชา

ชุตินา สัจจนันท์ (2532 : 26) ได้ให้คำจำกัดความของสารนิเทศทางด้านอาชีพ (Occupational Information) ไว้ว่า คือ ความรู้ เรื่องราว ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพ ซึ่งบันทึกไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์สามารถสื่อสารและให้ประโยชน์ได้นอกจากนี้ ประถม แสงสว่าง (2527 : 408) ได้ให้คำจำกัดความของสารนิเทศทางด้านอาชีพว่า คือ ความรู้ที่ใช้ในการแนะแนวอาชีพ ซึ่งรวบรวมจากข้อมูลที่จัดขึ้นอย่างมีระเบียบเกี่ยวกับความสามารถที่จำเป็น การฝึกหน้าที่ และประโยชน์ตอบแทนของอาชีพใดอาชีพหนึ่ง หรือในกลุ่มอาชีพที่มีความสัมพันธ์กัน

กู๊ด (Good. 1959 : 287) ได้อธิบายความหมายของบริการสารนิเทศไว้ในพจนานุกรมทางการศึกษาของเขาว่า เป็นกระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ข้อเท็จจริงหรือเรื่องราว รายละเอียดต่าง ๆ

ดังนั้น การจัดบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพ จึงมีความหมายที่สามารถสรุปได้ คือ การจัดรูปแบบหรือวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำเสนอความรู้ เรื่องราว ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ เพื่อให้บุคคลสามารถเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัดในการประกอบอาชีพของแต่ละบุคคล

2. ความสำคัญของการบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพ

จากทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอปพอก (Hoppeck) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับความสำคัญของสารนิเทศทางด้านอาชีพที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพว่า ความรู้เกี่ยวกับอาชีพมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพของแต่ละบุคคล กล่าวคือ เราจะได้ประจักษ์แก่ตนเองว่า อาชีพนั่น ๆ สนองความต้องการของคนเราหรือไม่ เราจะได้อะไรจากการประกอบอาชีพนั่น และเราจะต้องให้อะไรแก่อาชีพนั่น ๆ บ้าง สารนิเทศเกี่ยวกับอาชีพนี้จะช่วยให้คนเราเพิ่มความสนใจให้แก่อาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตน (ผกา หนูเรือง. 2528 : 259) ดังนั้นสารนิเทศทางด้านอาชีพที่จะนำมาจัดบริการจะต้องมีลักษณะที่ดึงดูดใจจะส่งผลให้แกผู้ที่ได้รับสารนิเทศนั้น ลักษณะสารนิเทศทางด้านอาชีพที่ดีนั้น

ชุตินา สัจจนันท์ (2532 : 31) ได้สรุปไว้ดังนี้

- 1) จะต้องมีความถูกต้อง
- 2) จะต้องมีความสมบูรณ์
- 3) จะต้องทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์

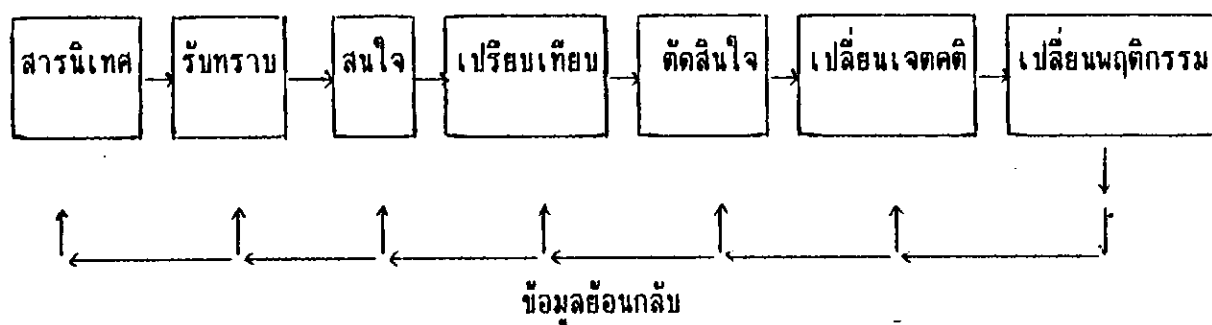
จุดประสงค์ของการจัดบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพก็มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้ที่จะรับสารนิเทศทางด้านอาชีพให้เกิดความสนใจในการประกอบอาชีพด้วย เช่น การจัดบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพให้แก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาขึ้นจัดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ดังนี้ (กรมวิชาการ.

- 1) เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักโลกกว้างของอาเซียน
- 2) เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจและเจตคติที่ดีต่องานอาเซียน
- 3) เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจอาเซียนที่ตนสนใจ
- 4) เพื่อให้นักเรียนได้เตรียมตัวเพื่อวางแผนตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคต

แต่อย่างไรก็ตาม จุดมุ่งหมายหลักของการให้บริการสารสนเทศทางด้านอาเซียนก็คือ ต้องการให้คนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่สิ่งที่ดีในชีวิต ในกระบวนการที่ทำให้แต่ละบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น สารสนเทศเป็นตัวแปรสำคัญอันดับแรกที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในขั้นตอนต่อ ๆ ไปของแต่ละบุคคล ดังต่อไปนี้ (มะเดื่อ เลเมา. 2527 : 8 - 10)

- 1) การให้สารสนเทศ (Information) เมื่อเรามีหรือรับสารสนเทศมาแล้ว จะต้องมาวิเคราะห์ คัดเลือกสารสนเทศเหล่านั้น นำแต่ส่วนที่มีประโยชน์มาดำเนินการเผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมาย โดยวิธีการใดก็ตาม โดยมีเป้าหมายให้ผู้รับสารสนเทศนั้น ๆ ได้รับทราบหรือรู้เรื่องราวนั้น ๆ
- 2) รับทราบ (Awareness) เมื่อส่งสารสนเทศไปยังผู้รับสารแล้ว ผู้รับสารจะทราบว่า มีข้อมูลหรือเรื่องราว นั้น ๆ จริงและรู้ว่าอะไรเป็นอะไรทั้งนี้ก็เพื่อให้เขาตระหนักว่า ข้อมูลมากมายหลายชนิดนั้นทุกชนิดเขาได้รู้และรับทราบแล้วด้วยเทคนิคการเผยแพร่ต่าง ๆ
- 3) เกิดความสนใจ (Interest) เมื่อผู้รับสารได้ทราบข้อมูลเหล่านั้น ผู้รับสารนั้นก็มักจะเลือกในสิ่งที่เขาสนใจ ซึ่งเขาอาจสนใจทุกอย่างหรือหลายอย่างอันเป็นแนวทางที่เขาจะนำข้อมูลที่เขาได้รับทราบมาเปรียบเทียบ ประเมินกับตัวของเขาเองและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมทางสังคมของเขาแล้วนำมาประกอบการตัดสินใจ
- 4) การตัดสินใจ (Decision) นำข้อมูลมาพิจารณาเปรียบเทียบกับตัวเอง ทั้งในด้านสุขภาพ ร่างกาย ความถนัด ความสนใจ แล้วจึงตัดสินใจเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อการวางแผนชีวิตต่อไป
- 5) เปลี่ยนเจตคติ (Change Attitude) เมื่อตัดสินใจแล้วก็ถือว่าเราได้เปลี่ยนเจตคติแล้ว และจะดำเนินการตามที่เราตัดสินใจ
- 6) เปลี่ยนพฤติกรรม (Change Behavior) นั่นคือ การดำเนินงานตามที่ตัดสินใจไปแล้ว ซึ่งเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการเสนอสารสนเทศทางด้านอาเซียน

จากกระบวนการดังกล่าว สามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน

จากภาพประกอบ 1 นี้จะพบว่าความสนใจของคนนั้นสามารถเกิดขึ้นได้จากการได้รับสารนิเทศที่มีคุณค่าและเหมาะสมกับผู้รับ ดังนั้นการจัดรูปแบบการบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพที่ถูกต้องและตรงกับความต้องการของผู้รับสารนิเทศจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่ต้องการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาชีพเป็นพิเศษ

3. รูปแบบการบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพ

จุดมุ่งหมายของการจัดบริการสารนิเทศนั้นไม่เพียงแต่จะเป็นการให้ข้อมูลแก่นักเรียนเท่านั้น แต่จะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจวางแผนการในชีวิตได้ นอกจากนี้ยังมีจุดประสงค์จะปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพต่าง ๆ ตลอดจนมีนิสัยในการทำงานที่ดีด้วย ฉะนั้นรูปแบบของการจัดบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพที่จัดขึ้นในโรงเรียนจะต้องมีสาระที่ควรคำนึงถึง สิ่งต่อไปนี้ (ลูโท เจริญสุข, 2522 : 35 - 36)

1) บริการสารนิเทศเป็นบริการช่วยเหลือ นอกให้เด็กให้รู้เรื่องเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพทั้งในส่วนตัวและในสังคม

2) ต้องทราบแหล่งของข้อมูลที่จะไปเสาะหาเพื่อนำเอาข้อมูลต่าง ๆ มาใช้

3) ต้องพิจารณาให้ดีเกี่ยวกับตัวข้อมูล ว่าถูกต้องและเหมาะสมเพียงใด

4) ต้องมีการเก็บรักษา คิดตั้งให้สะดวกต่อการใช้สอย หรือนำมาใช้ศึกษาค้นคว้า

ได้อย่างทันทั่วทั้ง

5) ต้องมีการจัดข้อมูลให้เป็นระบบที่แน่นอน

6) ต้องมีการเปิดเผยได้อย่างชัดเจน โดยการให้ดู ให้ฟัง ให้อ่านได้อย่างทั่วถึง

7) ต้องมีบุคคลทำหน้าที่รับผิดชอบสารนิเทศจริง ๆ มีงบประมาณ อุปกรณ์ สถานที่ และระบบการดำเนินการที่เป็นไปตามหลักวิชา โดยอาศัยความร่วมมือ ความเข้าใจที่ดีต่อกันภายในโรงเรียนนั้น ๆ

8) ต้องมีการติดตามและประเมินผลทุกครั้ง

นอกจากนี้รูปแบบการให้บริการสารนิเทศทางด้านอาชีพควรมีลักษณะที่เร้าความสนใจแก่ผู้ใช้บริการด้วย เพื่อดึงดูดให้ผู้ให้บริการสนใจในสารนิเทศที่น่าสนใจ รูปแบบการจัดบริการสารนิเทศที่จะทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความสนใจนั้นควรมีลักษณะดังนี้ (แมนมาส ขวลิขิต. 2530 : 267 - 269)

1) ต้องเป็นรูปแบบที่เร้าสายตาประสาธ คือ ขวนให้ฟัง ใช้เสียงและคำพูดเป็นหลัก

2) ต้องเป็นรูปแบบที่เร้าจักษุประสาธ คือ ขวนให้ดู เน้นนิมิจ และอ่านความหมายของสิ่งที่เห็น

3) ต้องเป็นรูปแบบที่เร้าโสตและจักษุคือ ขวนให้ดูและฟังในขณะเดียวกัน

4) ต้องเป็นรูปแบบที่ให้ผู้เป็นเป้าหมายได้เข้าร่วมกิจกรรม คือ ให้ผู้ใช้บริการเป็นองค์ประกอบหนึ่งของรูปแบบการเสนอสารนิเทศนั้น ๆ

ปัจจุบันรูปแบบการบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพแก่นักเรียนนั้นสามารถจัดขึ้นได้หลายรูปแบบ โดยมีทั้งการบริการเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม รูปแบบการบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพที่สำคัญได้แก่

1) การให้สารนิเทศโดยการประชุมเป็นกลุ่มใหญ่

2) การอภิปราย

3) การสาธิต

4) การจัดนิทรรศการ

5) การจัดชุมนุม

6) การจัดวันแสดงอาชีพ

7) การประชุมปฏิบัติการ

8) การจัดป้ายนิเทศ

9) การจัดแฟ้มสำหรับสารนิเทศทางด้านอาชีพต่าง ๆ

10) การจัดศูนย์สารนิเทศอาชีพ (มืองพรรค เกิดนิทักษ์. 2529 : 120 - 123)

11) การจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ (ผกา บุญเรือง. 2528 : 39)

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดบริการสารสนเทศทาง
ด้านอาชีพเพียง 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการจัดนิทรรศการและรูปแบบการจัดทัศนศึกษานอกสถานที่
หรือการจัดทัวร์อาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น

รูปแบบการจัดนิทรรศการ

การจัดนิทรรศการเป็นกิจกรรมสากลที่ห้องสมุดทั่วโลกใช้วิธีนี้เสนอสารนิเทศแก่ผู้ใช้
ห้องสมุดและดำเนินการมานับเป็นเวลาร้อย ๆ ปีแล้วก็ยังได้ผลดี แต่ต้องมีจุดมุ่งหมาย มีการเลือกสถานที่
เลือกโอกาสที่เหมาะสมจึงจะได้ผลคุ้มค่า (เจเลียว พันธุ์สีดา. 2532 : 69) นอกจากนี้ จุดมุ่งหมาย
ที่สำคัญของการจัดนิทรรศการในห้องสมุดแต่ละครั้งนั้น คือ เพื่อเสนอเรื่องที่น่าสนใจให้นักเรียนได้ทราบ
เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความใฝ่รู้ในเรื่องที่น่าสนใจต่าง ๆ และสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
ได้จากวัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุดต่อไป ประกอบกับจัดขึ้นมาเพื่อเชิญชวนให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด
มากขึ้นกว่าเดิมอีกด้วย (พวา พันธุ์เมฆา. 2525 : 168)

1. ประโยชน์ของการจัดนิทรรศการ มีดังต่อไปนี้

1.1 เพิ่มพูนความรู้ ความสนใจให้แก่ผู้ชมได้อย่างมีสมาธิ เพราะนิทรรศการสามารถ
ดึงดูดความสนใจเฉพาะเรื่องได้ดี

1.2 เป็นการให้ข่าวสาร ข้อมูลแก่ผู้เข้าชม ให้ทราบถึงสารนิเทศใหม่ ๆ ที่เป็น
ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและได้รับความเพลิดเพลินประกอบไปด้วย

1.3 สามารถที่จะจัดแสดงเค้าโครงเรื่องอันเป็นพื้นฐานของความคิดได้ เพราะ
การจัดนิทรรศการช่วยให้มองเห็นภาพและเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

1.4 รวบรวมความคิดที่เป็นนามธรรมนำไปสู่ความคิดที่เป็นรูปธรรม

1.5 ส่งเสริมการแสดงออกและให้ความรู้ ความเข้าใจ ถือเป็นการเรียนอย่างหนึ่ง
ได้เช่นกัน

2. ประเภทของนิทรรศการ นิทรรศการสามารถแบ่งออกตามลักษณะการจัดออกได้ 3 ประเภท
ใหญ่ ๆ ดังนี้

2.1 นิทรรศการถาวร เป็นการแสดงให้เห็นให้ผู้ชมได้ศึกษาตลอดไป

2.2 นิทรรศการชั่วคราว เป็นการจัดแสดงเรื่องราวเฉพาะกิจในโอกาสพิเศษบาง
โอกาส หรือในหัวเรื่องที่นักเรียนสนใจ

2.3 นิทรรศการเคลื่อนที่ เป็นนิทรรศการที่จัดหมุนเวียนเปลี่ยนสถานที่แสดงไปเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในที่ต่าง ๆ (สภา บุญเรือง. 2528 : 70 - 71)

3. หลักการจัดนิทรรศการ ในการจัดนิทรรศการนั้น ปราณี เชียงทอง (2522 : 6 - 10) ได้เสนอสิ่งที่ควรคำนึงถึงประกอบการจัดแต่ละครั้งดังต่อไปนี้

3.1 สี สีเป็นสิ่งสำคัญมากในนิทรรศการ การใช้สีเป็นการให้ความรู้สึกแก่ผู้ดู สีช่วยให้ นิทรรศการน่าดู สะดุดตา ดึงดูดความสนใจของผู้ดู สีแบ่งง่าย ๆ ได้สองพวก คือ สีร้อนและสีเย็น

3.2 เส้น เส้นต่าง ๆ ในนิทรรศการเป็นเครื่องนำสายตาของผู้ดูไปยังวัสดุหรือภาพต่าง ๆ ที่ต้องการให้เป็นจุดสนใจแก่ผู้ดู เส้นต่างชนิดกันก็ให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ เส้นยังช่วยทำให้นิทรรศการมีลักษณะเคลื่อนไหวได้อีกด้วย

3.3 รูปทรง หรือรูปแบบ ได้แก่รูปร่างของวัสดุต่าง ๆ ที่นำมาติดบนป้ายนิทรรศการ หรือตึ้นนิทรรศการ บรรณารักษ์สามารถดัดแปลงรูปทรงเหล่านี้ได้ โดยใช้รูปทรงต่าง ๆ แปรกต่าง ๆ มารองรับเป็นพื้นหลัง

3.4 พื้นผิว ลักษณะพื้นผิวของวัสดุที่ใช้ในการจัดนิทรรศการก็เป็นสิ่งสำคัญที่ให้ความรู้สึกแก่ผู้ดูได้ สิ่งที่ต้องระมัดระวังคือใช้ให้ถูกต้องกับฤดูกาลหรือเรื่องที่จัดนิทรรศการ

3.5 เนื้อที่ หมายถึงพื้นที่หลังของป้ายนิทรรศการ หรือตึ้นนิทรรศการที่เหลืรอบ ๆ รูปทรงของวัสดุหรือภาพที่จัดไว้ในนิทรรศการ เนื้อที่ว่างเหล่านี้มีความสำคัญมากเพราะเป็นสิ่งที่อาจดึงดูดสายตาและความสนใจของผู้ดูได้

3.6 ความเรียบง่าย หมายถึงการวางรูปภาพหรือวัสดุให้มองดูเรียบง่าย เข้าใจได้เร็ว ดูไม่กรงุรง หลากสีมากเกินไป จัดอย่างง่าย ๆ ให้มีความสมดุล สงดงามและสัมพันธ์กับหัวข้อนิทรรศการที่จัดขึ้นเป็นสำคัญ

3.7 จุดสนใจ ในนิทรรศการหนึ่ง ๆ ควรมีจุดสนใจเพียงจุดเดียวที่เด่น ส่วนอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนประกอบเพิ่มความเด่นของจุดสนใจให้เห็นชัดแจ้งขึ้น

3.8 ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ได้แก่การใช้รูปทรงของวัสดุ ลักษณะพื้นผิว และการจัดวางรูปแบบให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นหมวดหมู่และมีความสัมพันธ์กันโดยตลอด

3.9 ความสมดุล ความสมดุลในการจัดนิทรรศการควรดูได้ด้วยตาเมื่อจัดวางวัสดุสิ่งของในนิทรรศการแล้ว มองดูให้เกิดความรู้สึกว่ามีความสมดุลกัน ไม่เอียงหรือหนักไปข้างใดข้างหนึ่งมากเกินไป

4. ขั้นตอนในการจัดนิทรรศการ ผกา บุญเรือง (2528 : 76 - 77) ได้สรุปขั้นตอนในการจัดนิทรรศการแต่ละครั้งออกเป็น 6 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ

4.1 ขั้นตอนการวางแผน

4.1.1 ตั้งหัวข้อเรื่อง

4.1.2 ตั้งวัตถุประสงค์

4.2 การเตรียมการ

4.2.1 รวบรวมแนวความคิด

4.2.2 กำหนดสถานที่

4.2.3 กำหนดกิจกรรมสำหรับนักเรียน

4.2.4 ออกแบบ

4.2.5 ทำแผนผังที่ติดตั้ง

4.2.6 ทำอักษรขื่อนิทรรศการและสัญลักษณ์ที่ต้องการใช้

4.3 การจัดทำ

4.3.1 แสวงหาบุคลากร นักวิชาการ ช่างเขียน ช่างเทคนิค

4.3.2 จัดหาวัสดุอุปกรณ์

4.3.3 ก่อสร้างและปฏิบัติการ

4.4 ประชาสัมพันธ์

4.4.1 วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์

4.4.2 โปสเตอร์ รูปลอก

4.4.3 เอกสาร

4.5 การนำเสนอ

4.5.1 นิธิเปิด

4.5.2 สาธิตกิจกรรมประกอบ

4.6 การประเมินผล

4.6.1 สังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมชม

4.6.2 แจกแบบสอบถาม

รูปแบบการจัดทัวร์อาชีวน

ทัวร์อาชีวน หมายถึงลักษณะการให้บริการสาธิตเทคโนโลยีการนำประชาชนออกไปทัศนศึกษาในสถานที่ต่าง ๆ หรือจัดเชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับเรื่องที่ประชาชนสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของประชาชนในโอกาสต่อมา เช่น การจัดทัศนศึกษาฟาร์มเลี้ยงปลาหรือศูนย์ฝึกอาชีพที่ต่าง ๆ (บุญเรือน แสงทอง. 2529 : 5) ซึ่งความหมายนี้ได้สอดคล้องกับของฮาวิกเฮลส์ท (Havighurst. 1964 : 216) ที่ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าเป็นการเน้นอาชีวนในท้องถิ่น โดยการพานักเรียนไปดูการทำงาน ทำสวน ทำไร่ อดสาหกรรมในท้องถิ่น ร้านค้า เพื่อให้เข้าใจหลักที่ว่าพยายามให้นักเรียนได้สร้างเอกลักษณ์กับคนที่มีความอาชีวนที่ตนสนใจ

1. ประโยชน์ของการจัดทัวร์อาชีวน จินตนา นพวงศ์ (2510 : 68) ได้กล่าวว่าทำให้ความรู้แก่นักเรียนโดยวิธีการจัดทัวร์อาชีวนนี้จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงงานต่าง ๆ ด้วยประสบการณ์จริงนอกเหนือจากชั้นเรียน และยังมีความสำคัญในการส่งเสริมความเจริญงอกงามของนักเรียนในทางอื่นด้วย เช่น

1.1 ทางกาย ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสเปลี่ยนอิริยาบถและบรรยากาศในการเดินทาง ไปชมสิ่งต่าง ๆ ในชุมชน

1.2 ทางอารมณ์ ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสทดสอบความอดทน ได้รับความเพลิดเพลินในการศึกษาสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ

1.3 ด้านสติปัญญา นักเรียนได้มีโอกาสฝึกการสังเกต พิจารณา และการรับรู้ทางประสาทต่าง ๆ ซึ่งทำให้สติปัญญาของนักเรียนดีขึ้น

1.4 ทางสังคม นักเรียนได้เรียน ได้เล่น และทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีโอกาสพบปะสมาคมกับบุคคลต่าง ๆ หลายอาชีพ หลายท้องถิ่น โดยการสนทนาวิสาละและสัมภาษณ์ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ดียิ่งขึ้น

2. จุดมุ่งหมายของการจัดทัวร์อาชีวน จุดมุ่งหมายหลัก ๆ ที่จัดทัวร์อาชีวนมีดังต่อไปนี้ (นภา บุญเรือน. 2528 : 85 - 86)

2.1 เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้รู้จักแสวงหาความรู้ทั้งในด้านการศึกษา การเลือกอาชีพ และการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพของสังคม

2.2 เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ทราบแหล่งทรัพยากรในชุมชน ขอบธรรมชาติของคน ลักษณะของคนและการบริหารงานในที่ต่าง ๆ

2.3 เพื่อสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่ออาชีพในชุมชน

2.4 เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงโดยให้ได้รับความรู้ด้วยตนเอง

2.5 เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศจากการเรียนจำเจในห้องเรียน ทำให้เกิดความตื่นเต้น

สนุกสนานและความเพลิดเพลิน

2.6 เพื่อเป็นแรงจูงใจต่อการศึกษาต่อไปปัจจุบัน

2.7 เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจเรื่องอาชีพต่าง ๆ ดียิ่งขึ้น

3. ขั้นตอนการจัดทัวร้อาชีพ การจัดทัวร้อาชีพเพื่อให้ได้รับประโยชน์ที่สูงที่สุดนั้น คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 : 102) ได้ให้ข้อพิจารณาไว้ดังต่อไปนี้

3.1 การเตรียมตัวล่วงหน้าในการจัดทัวร้อาชีพ จะต้องมีการติดต่อสถานที่ โดยวางแผนร่วมกันว่า ควรจะให้นักเรียนได้รับประสบการณ์อย่างไรบ้าง

3.2 กำหนดเวลาในการจัดทัวร้อาชีพ ต้องพิจารณาด้วยว่าระยะเวลาใดเหมาะสมกับการให้สารนิเทศทางด้านอาชีพ เพราะเวลามีส่วนสำคัญต่อความรู้สึกที่ต้องการจะรับรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้ไม่เหมือนกัน

3.3 สรุปเรื่องต่าง ๆ ก่อนการจัดทัวร้อาชีพ ต้องแนะนำนักเรียนให้ทราบว่าจะได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง ควรจะสังเกตอะไรและตั้งคำถามอะไรจึงจะได้รับประโยชน์มากที่สุด

3.4 หลังการจัดทัวร้อาชีพแล้ว ควรจะนำมาอภิปรายในชั้นเรียนด้วยว่าได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง ถ้านักเรียนสนใจในอาชีพใดแล้ว อาจจะต้องค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากที่ใดบ้าง

3.5 การแสดงความขอบคุณหน่วยงานหรือสถานที่ที่ให้นักเรียนเข้าชม ซึ่งอาจจะเป็นคณะกรรมการหรือนักเรียนก็ได้ อย่างน้อยก็เป็นการสร้างความสัมพันธ์เพื่อจะได้ให้นักเรียนรุ่นต่อไป ได้มีโอกาสไปเยี่ยมชมหน่วยงานหรือสถานประกอบการนั้นอีก

การดำเนินงานของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ หมายถึงโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นสำหรับเด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนปกติได้ เด็กเหล่านี้ได้แก่เด็กชาวป่า ชาวเขา ชาวเรือ ชาวเกาะ เด็กที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร หรือประสบปัญหาทางสภานภูมิศาสตร์ เด็กที่ยากจนมาก เด็กที่กำพร้าตา มารดา ขาดผู้อุปการะ เด็กเร่ร่อน เด็กในแหล่งเสื่อมโทรม เด็กที่เป็นบุตรหลานของผู้ที่ได้รับภัยคุกคาม จากผู้ก่อการร้าย บุตรหลานของผู้ที่มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ บุตรหลานของผู้ป่วย โรคเรื้อน หรือเด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในลักษณะอื่น ๆ

จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ขึ้นมาครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2496 นั้น มี 4 ประการ คือ

1. เพื่อให้เด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา (โดยเฉพาะผู้ที่ นานอยู่ห่างไกลโรงเรียนเกินกว่า 2,000 เมตร) ได้เข้ามาเรียนแบบประจำ ให้มีความรู้อย่างน้อย ในระดับการศึกษาภาคบังคับและได้รับการฝึกสอนด้านวิชาชีพที่จะสามารถกลับไปดำรงชีวิตในท้องถิ่น กำเนิดของตนเองได้ เพื่อเป็นการพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลของประเทศต่อไป
 2. เพื่อให้รู้จักหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ที่เน้นในเรื่องนี้เพราะว่า เด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจนมาก อยู่ในสิ่งแวดล้อม ที่เป็นปัญหามาก จึงจำเป็นต้องสร้างความสำนึกในหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม
 3. เพื่อสร้างผู้ที่จะนำความเข้าใจในการปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขให้กลับไปสู่ท้องถิ่น สามารถเป็นผู้นำท้องถิ่นและสามารถเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐกับ ชุมชนของตนได้
 4. เพื่อให้รู้จักรักษาและซาบซึ้งในคุณค่าของขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของชาติ
- เนื่องจากจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาสงเคราะห์ครอบคลุมผู้ที่เข้ารับการศึกษาวัดกว้าง ดังนั้นจึงมีการจัดตั้งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งจำแนกออกเป็น 6 ประเภท จากจำนวนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ทั้งหมด 25 โรงเรียน ได้แก่
1. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ประจำเขตการศึกษา มีอยู่ 12 โรงเรียน ดังนี้
 - 1.1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี เขตการศึกษา 1
 - 1.2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นราธิวาส จังหวัดนราธิวาส เขตการศึกษา 2
 - 1.3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี เขตการศึกษา 3

1.4	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เขานม	จังหวัดกระบี่	เขตการศึกษา 4
1.5	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นันทวน	จังหวัดกาญจนบุรี	เขตการศึกษา 5
1.6	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท	จังหวัดชัยนาท	เขตการศึกษา 6
1.7	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก	จังหวัดตาก	เขตการศึกษา 7
1.8	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน	จังหวัดเชียงราย	เขตการศึกษา 8
1.9	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สกลนคร	จังหวัดสกลนคร	เขตการศึกษา 9
1.10	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี	จังหวัดร้อยเอ็ด	เขตการศึกษา 10
1.11	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นางรอง	จังหวัดบุรีรัมย์	เขตการศึกษา 11
1.12	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มะขาม	จังหวัดจันทบุรี	เขตการศึกษา 12

2. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สำหรับชาวเขา มีทั้งหมด 6 โรงเรียน ได้แก่

2.1	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์	จังหวัดเพชรบูรณ์
2.2	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์น่าน	จังหวัดน่าน
2.3	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่ฮ่องสอน	จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2.4	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี	จังหวัดเพชรบุรี
2.5	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่	จังหวัดเชียงใหม่
2.6	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เลย	จังหวัดเลย

3. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในย่านภัยคุกคามของผู้ก่อการร้าย มี 1 โรงเรียน คือ
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นันทวง จังหวัดนันทวง

4. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สำหรับบุตรผู้ป่วยโรคเรื้อน มี 4 โรงเรียน ได้แก่

4.1	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์โนนสมบูรณ์	อำเภอบ้านไผ่	จังหวัดขอนแก่น
4.2	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์อำนาจเจริญ	อำเภออำนาจเจริญ	จังหวัดอุบลราชธานี
4.3	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงดาว	อำเภอเชียงดาว	จังหวัดเชียงใหม่
4.4	โรงเรียนจิตต์อารี	อำเภอเมือง	จังหวัดลำปาง

5. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สำหรับเด็กในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร ประเภทไป กลับ มี 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนนิบลุย์ประชาสรรค์ ดินแดง กรุงเทพมหานคร

6. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สำหรับบุตรหลานของผู้ประสบอุทกภัยในจังหวัดภาคใต้ มี 1
โรงเรียน คือ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 19 จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งตั้งขึ้นเป็นโรงเรียน
ท้ายสุด เมื่อปี พ.ศ. 2532 (กรมสามัญศึกษา. 2532 : 7 - 10)

รูปแบบการจัดการศึกษาของการศึกษาสงเคราะห์นั้น จัดในรูปแบบโรงเรียนประจำระดับชั้น ประถมศึกษาถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เดิมสอนตามหลักสูตรโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ของ กระทรวงศึกษาธิการ คือวิชาสามัญเหมือนกับโรงเรียนประถมศึกษาทั่ว ๆ ไป แต่เน้นหนักวิชาหัตถศึกษา วิชาเกษตร และวิชาอื่น ๆ ตามสภาพท้องถิ่น ต่อมาได้เปลี่ยนมาใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยปรับให้สอดคล้องกับหลักสูตรของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ซึ่งเน้นหนักความรู้ความสามารถ ด้านการงานและพื้นฐานอาชีพ การอบรมฝึกฝนสร้างเสริมจิตใจให้นักเรียนรักท้องถิ่น เลื่อมใสใน การปกครองระบอบประชาธิปไตย จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ของชาติ

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เปิดเรียนสัปดาห์ละ 6 วัน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันเสาร์ หยุดวัน อาทิตย์และวันนักขัตฤกษ์ เด็กทุกคนจะได้เรียนในโรงเรียนเป็นเวลาอย่างน้อย 6 ปี หรือจบการศึกษา ภาคบังคับ สำหรับเด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วประสงค์จะเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ ทางโรงเรียนได้พยายามจัดสรรทุนการศึกษาให้ โดยติดต่อขอทุนจากหน่วยงานหรือ มูลนิธิต่าง ๆ

คุณสมบัติของเด็กที่จะเข้ามาเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จะต้องเป็นเด็กที่มีอายุอยู่ใน เกณฑ์บังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา อาศัยอยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร ห่างไกลคมนาคม หรือกำพร้า บิดามารดา ขาดผู้อุปการะ นอกจากนี้ต้องไม่เป็นโรคติดต่อ โรคเรื้อรังและไม่เคยเข้าเรียนในโรงเรียน ใดมาก่อน

การคัดเลือกเข้าเรียนเป็นหน้าที่ของจังหวัด โดยจังหวัดจะแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกเด็กที่ สมควรเข้าเรียนขึ้นละประมาณ 35 คน นอกจากนี้ยังให้สิทธิพิเศษแก่หน่วยงานที่ดำเนินงานด้านการพัฒนา ชาวเขา เช่น ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กองบัญชาการตำรวจตระเวน ชายแดน เป็นต้น ทำหน้าที่คัดเลือกนักเรียนเข้ามาเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในแต่ละปี

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มีลักษณะเป็นโรงเรียนประจำ ดังนั้นทาง โรงเรียนจึงต้องให้บริการในทุก ๆ ด้าน อันได้แก่ อาหารวันละ 3 มื้อ เครื่องนุ่งห่ม โดยให้เครื่องแบบ นักเรียนปีละ 2 ชุด อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน เช่น สมุด หนังสือ ตลอดจนที่อยู่อาศัย ได้แก่ เครื่องนอน ห้องน้ำ ห้องส้วม และการรักษาพยาบาลเมื่อเด็กเจ็บป่วยด้วย

ปัจจุบันโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์อยู่ในสังกัด กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 68 - 69)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศไทย

การสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพแก่นักเรียนโดยการจัดบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพหรือสื่อที่ใช้ประกอบการสอนวิชากลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพมีส่วนสำคัญที่จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจเพิ่มขึ้น แต่ในปัจจุบันทางโรงเรียนยังไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าที่ควร ซึ่งพบได้จากผลการวิจัยของลักขณา สมเชื้อ (2524 : บทคัดย่อ) เรื่องปัญหาการสอนกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 จังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบสอบถามครูประจำชั้นจำนวน 300 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอนและยังพบว่ามีการใช้แหล่งสารนิเทศหรือวิทยากรในท้องถิ่นน้อยที่สุดอีกด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนิมล วิเศษสังข์ (2525 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการเลือกสอนวิชาเลือกระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร 155 คน ครู 307 คน พบว่า แหล่งบริการสารนิเทศทางวิชาการ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนในวิชาเลือกการงานและพื้นฐานอาชีพมีอยู่ในระดับน้อยมาก

อย่างไรก็ตาม การจัดบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพไม่เพียงแต่จะจัดให้มีขึ้นในชั้นเรียนเท่านั้น ห้องสมุดก็มีบทบาทสำคัญที่จะสร้างเสริมความสนใจในอาชีพต่าง ๆ แก่ผู้ใช้บริการได้เช่นกัน ดังพบได้จากการวิจัยของบุปผา เจริญทรัพย์ (2519 : 175) ที่ทำการสำรวจความสนใจ ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัดในภาคเหนือของประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางสำหรับจัดบริการแก่ประชาชน โดยการสอบถามประชาชนที่เข้ามาใช้บริการห้องสมุดในระยะเวลา 2 สัปดาห์ ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนที่เข้ามาใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่ร้อยละ 44.9 อยู่ในระดับอายุ 9 - 18 ปี และส่วนใหญ่ร้อยละ 47.8 เป็นนักเรียน นักศึกษา สำหรับความต้องการในการบริการของประชาชนนั้น พบว่า ประชาชนทุกระดับอายุต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการต่อไปนี้ ได้แก่ บริการตอบคำถาม บริการหนังสือจอง การแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการแนะนำการอ่าน การจัดชั้นหนังสือใหม่ จัดอภิปรายทางวิชาการ จัดนิทรรศการในโอกาสที่เหมาะสม จัดฉายภาพยนตร์ สารคดีที่สนใจและภาพยนตร์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ จากการสำรวจความสนใจครั้งนี้ทำให้ทราบว่า ประชาชนเริ่มสนใจหาข้อมูลหรือสารนิเทศทางด้านอาชีพอายุตั้งแต่ 9 ปีเป็นต้นมา ดังนั้น การจัดรูปแบบบริการสารนิเทศของห้องสมุดจึงต้องคำนึงถึงความสามารถในการรับสารของเด็กในระดับนี้ประกอบด้วย กล่าวคือ รูปแบบการบริการนั้นจะต้องเรียบง่ายได้หลาย ๆ ทาง ดังพบได้จากการสำรวจ

ความคิดเห็นของศึกษาธิการที่อยู่ในจังหวัดที่เป็นจังหวัดที่ตั้งของเขตการศึกษาเกี่ยวกับการบริการของ
ห้องสมุดประชาชนทางด้านต่าง ๆ พบว่า ห้องสมุดประชาชนควรจัดบริการดังต่อไปนี้ (บุญเกื้อ
หลงสวัสดิ์. 2519 : 55)

1. รวบรวม จัดหา เตรียมหนังสือ วารสาร และเอกสารต่าง ๆ ไว้บริการประชาชน
2. จัดห้องสมุดเคลื่อนที่
3. จัดฉายสไลด์ ภาพยนตร์
4. จัดพิมพ์เอกสารทางวิชาการเผยแพร่
5. จัดบริการการฟัง
6. จัดบริการและแนะนำการศึกษาแก่ประชาชน
7. จัดนิทรรศการ
8. จัดวิทยากรไว้แนะนำประชาชนกลุ่มที่สนใจในอาชีพต่าง ๆ

สิ่งหนึ่งที่ผู้จัดบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพให้แก่ผู้ใช้บริการ คือ สารนิเทศนั้นต้องสอดคล้อง
กับความต้องการและสภาพแวดล้อมของผู้ใช้สารนิเทศนั้น ๆ จึงจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการมากที่สุด
จากการวิจัยของสทิน ลิมโอม (2521 : 254) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ
ของเด็กวัยเรียนในกรุงเทพมหานครฝั่งตะวันตกและจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อต้องการทราบว่าจำนวน
นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เฉพาะนักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาชั้นมี
ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดวิชาชีพอะไร โดยใช้วิธีสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองใน
บางเรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนต้องการฝึกอบรมวิชาชีพการตัดเสื้อ ตัดผมและตัดผมมากที่สุด
ซึ่งอาชีพเหล่านี้เป็นอาชีพที่อยู่ตามท้องถิ่นของนักเรียนเองทั้งสิ้น

สำหรับรูปแบบที่จัดเสนอบริการสารนิเทศเพื่อให้ผู้ใช้บริการเกิดความสนใจในอาชีพนั้น
พบจากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาผลของการเพิ่มความสนใจในอาชีพพนักงานในสำนักงานโดยใช้
สไลด์อาชีพ ผลที่ได้รับคือ นักเรียนที่ได้รับการแนะนำอาชีพโดยใช้สไลด์อาชีพมีความสนใจเพิ่มขึ้น
มากกว่านักเรียนที่ได้รับการแนะนำอาชีพแบบเก่าคือ การใช้วิทยุบรรยาย (ฉริต ไทยอุทิศ.
2524 : 54 - 56) นอกจากนี้ยังมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริการ
ข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดประชาชน อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ของบุญเรือง แสงทอง
(2529 : 98 - 99) พบว่า รูปแบบทั่วอาชีพนั้นประชาชนที่มีระดับอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อรูปแบบ
ทั่วอาชีพนี้แตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้ที่มีอายุมากจะมีความคิดเห็นว่ารูปแบบทั่วอาชีพมีความเหมาะสม
มากกว่ากลุ่มผู้ที่มีอายุน้อยตามลำดับลงมา

จากผลงานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับรูปแบบการสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพ ดังกล่าวมาแล้วนั้น สามารถสรุปได้ว่า สารนิเทศทางด้านอาชีพมีส่วนที่จะทำให้ผู้ที่ได้รับเกิดความสนใจในการประกอบอาชีพได้บ้างและนอกจากนี้นักเรียนที่มีอายุในระหว่าง 9 - 12 ปีเริ่มมีความสนใจในอาชีพแล้ว ดังนั้นรูปแบบการเสนอสารนิเทศทางด้านอาชีพให้แก่เด็กนักเรียนในวัยนี้จะต้องเร้าประสาทสัมผัสหลาย ๆ ทางจึงจะเพิ่มความสนใจการประกอบอาชีพได้มากยิ่งขึ้น

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

ความสนใจในการประกอบอาชีพมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลอย่างยิ่ง ดังปรากฏในงานวิจัยของเมอร์ด็อกซ์ (Murdoch. 1964 : 2351) ที่วิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่เข้าเรียนในชั้นปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหลายมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา จำนวนมากกว่า 2,000 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า การเลือกอาชีพของนักศึกษาส่วนมากได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบที่เป็นความสนใจและความสามารถของตนเอง ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยให้นักศึกษาส่วนมากตัดสินใจได้ดี ได้แก่ การสนทนากับบุคคลที่ประกอบอาชีพนั้น ๆ และการอ่านหนังสือ นอกจากนี้ประสบการณ์ทางด้านอาชีพที่ได้รับจากชุมชนก็มีส่วนสร้างเสริมความสนใจให้แก่เด็กนักเรียนได้เช่นกัน ดังเช่น การศึกษาการเลือกอาชีพของเด็กวัยรุ่นที่เรียนเข้าในโรงเรียนการศึกษานิสิตในสหรัฐอเมริกา จำนวน 194 คน พบว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนเข้าส่วนมากรู้จักตนเองว่าเป็นอย่างไร ดังนั้นเด็กพวกนี้จึงพยายามเลือกอาชีพตามประสบการณ์ที่เกี่ยวกับอาชีพที่ได้รับจากชุมชนมากกว่าประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพตามประสบการณ์ที่ทางโรงเรียนจัดให้ (Erdman. 1957 : 2497)

สตรอง (Strong. 1954 : 225 - 226) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจในเรื่องอาชีพของเพศชายและเพศหญิงกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในประเทศสหรัฐอเมริกาหลายรัฐและทำการวิจัยอยู่หลายครั้ง ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1943 ถึง ค.ศ. 1954 ผลการวิจัยปรากฏว่า ความแตกต่างในการเลือกอาชีพขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนบุคคลเป็นส่วนใหญ่ ความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความสนใจในการเลือกอาชีพเพียงเล็กน้อย นอกจากนี้ แกลเลอร์ (Galler. 1957 : 439 - 445) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพของเด็กวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 12 - 14 ปี โดยศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในรัฐเพนซิลวาเนีย จำนวน 843 คน ผลการวิจัยพบว่าเด็กในวัยนี้ทั้งชายและหญิงมีความกระตือรือร้นในเรื่องอาชีพแล้ว และอาชีพที่สนใจมีได้อีกนอกเหนือขอบข่ายที่พ่อแม่

ประกอบอาชีพอยู่ แต่อย่างไรก็ตามเด็กที่มีอายุน้อยกว่า 12 ปี ก็สามารถเกิดเจตคติต่ออาชีพได้เช่นกัน ดังพบได้จากการวิจัยของกินซเบิร์ก (Ginzberg. 1951 : 707 - 712) ที่ได้ศึกษาเด็กนักเรียน โดยใช้วิธีสัมภาษณ์เด็กติดต่อกัน ตั้งแต่เด็กอายุ 11 ปีถึง 18 ปี ในขณะที่เด็กอยู่ในโรงเรียนในสหรัฐอเมริกา จำนวน 286 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า เมื่ออายุประมาณ 11 ปี ความชอบหรือไม่ชอบ ต่อการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของเด็กนั้น ๆ เมื่ออายุ 13 - 14 ปี ความสามารถและการได้รับความสำเร็จในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพและเมื่ออายุ 15 - 16 ปี เด็กจะเริ่มมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม การเลือกอาชีพของเด็กจะมีเหตุผลมากขึ้น

รูปแบบการเสนอสารนิเทศมีส่วนทำให้เกิดความแตกต่างในการรับรู้สารนิเทศด้วย ดังเช่น คราวเดอร์ (Crowder. 1969 : 3034 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชา อุตสาหกรรมศิลป์โดยใช้สไลด์ประกอบหุ่นจำลองกับการสอนโดยวิธีธรรมดา กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอน โดยวิธีใช้สไลด์ประกอบหุ่นจำลองหลังการทดลองปรากฏว่านักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม ที่สอนแบบธรรมดา และผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การสอนโดยใช้สไลด์เหมาะที่จะนำมาใช้สอนเด็ก ทั้งที่มีสติปัญญาดีและไม่ดีได้อีกด้วย เล็กซ์ (Lex. 1973 : 6093 - A) ได้ทดลองเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาที่เรียน เน้นหนักทางด้านศาสนาและปรัชญาของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในรัฐอินเดียนา 2 กลุ่ม โดยให้กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบเก่า กลุ่มทดลองใช้ วิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผลการทดลองปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีความพอใจในประสบการณ์ ที่ได้รับและชอบการเรียนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์นี้มาก เพราะมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นของตนเองและรู้สึกมีอิสระในการเรียน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียน สามารถสร้างเสริมขึ้นได้ตั้งแต่อายุ 11 ปีขึ้นไป และรูปแบบที่จะเสนอสารนิเทศทางด้านอาชีพนั้นควร จะเป็นลักษณะที่ผู้เรียนได้รับจากประสาทสัมผัสหลาย ๆ ทาง และควรให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่ามีอิสระ ในการเรียนรู้อาจจะได้ผลมากที่สุด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศดังที่กล่าวมาแล้ว นั้น สามารถสรุปได้ว่า ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือ เด็กอายุประมาณ 11 - 12 ปี สามารถสร้างเสริมขึ้นได้โดยการจัดบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพ แก่นักเรียนที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะทดลองการเสนอรูปแบบ การจัดบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพเพื่อสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพสำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และการศึกษาครั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบว่า การเสนอสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพนั้นจะ สร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพแตกต่างกันหรือไม่ ประกอบกับหลังการทดลองการให้ บริการสารนิเทศทางด้านอาชีพแล้ว นักเรียนชายและนักเรียนหญิงจะมีความสนใจในการประกอบอาชีพ ที่แตกต่างกันด้วยหรือไม่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การเตรียมการทดลอง
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การดำเนินการทดลอง
5. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท อำเภอมือง จังหวัดชัยนาท จำนวน 100 คน

2. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกนักเรียนมาเป็นกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท โดยการใช้แบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพเป็นเครื่องมือในการคัดเลือก ซึ่งคัดเลือกจากนักเรียนผู้ที่มีคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพในระดับต่ำจำนวน 40 คน โดยแยกนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน และในแต่ละกลุ่มจะทำการสุ่มอย่างง่ายให้ได้นักเรียนชาย 10 คน และนักเรียนหญิง 10 คน โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 สถานภาพทั่วไปของประชากรในกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	20	50.00
หญิง	20	50.00
2. อายุ		
10 ปีลงมา	0	0.00
11 ปี	2	5.00
12 ปี	22	55.00
13 ปีขึ้นไป	16	40.00
3. เลือกเรียนกลุ่มประสบการณ์พิเศษ		
ภาษาอังกฤษ	9	22.50
งานเลือก	31	77.50
4. อาชีพหลักของผู้ปกครอง		
เกษตรกร	35	87.50
งานช่าง	1	2.50
งานฝีมือ	0	0.00
รับจ้าง	2	5.00
งานบ้าน	1	2.50
ค้าขาย	0	0.00
รับราชการ	1	2.50
อื่น ๆ	0	0.00

จากตาราง 1 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 12 ปี และ 13 ปีขึ้นไป เลือกเรียนกลุ่มประสบการณ์พิเศษคืองานเลือก และผู้ปกครองมีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม

การเตรียมการทดลอง

ผู้วิจัยได้ทดลองการจัดบริการสารสนเทศทางด้านอาชีพเพื่อดำเนินการวิจัยครั้งนี้ โดยมีรูปแบบการบริการสารสนเทศทางด้านอาชีพที่จะทดลอง 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการจัดนิทรรศการทางด้านอาชีพและรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเตรียมการทดลองตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการจัดนิทรรศการด้านอาชีพ

1.1 ศึกษาหลักสูตรและเนื้อหาวิชากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (กรมวิชาการ. 2523 : 1 - 177)

1.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพจากห้องสมุด ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ และเอกสารเกี่ยวกับอาชีพของหน่วยงานราชการจัดพิมพ์ขึ้น เช่น กรมวิชาการ เกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมแรงงาน และศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ

1.3 สัมภาษณ์หลักของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อรวบรวมสารสนเทศทางด้านอาชีพมาจัดทำนิทรรศการ

1.4 สัมภาษณ์แหล่งสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องหรือตรงกับการจัดนิทรรศการ

1.5 กำหนดแผนงานที่จะจัดบริการสารสนเทศทางด้านอาชีพในรูปแบบการจัดนิทรรศการเพื่อให้เป็นไปตามหลักการจัดนิทรรศการที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

1.6 รวบรวมความรู้และสารสนเทศทางด้านอาชีพที่ได้มาจัดกิจกรรมและบริการแก่นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างในลักษณะต่อไปนี้

1.6.1 จัดทำแผนภูมิเกี่ยวกับสารสนเทศทางด้านอาชีพจำนวน 2 เรื่อง และแต่ละเรื่องอาจมีป้ายนิทรรศการไม่น้อยกว่า 6 ป้าย ซึ่งประกอบไปด้วย แผนภูมิแนะแนวทางการประกอบอาชีพโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่องานอาชีพ สถานภาพงานอาชีพ แนวโน้มของงานอาชีพ คุณลักษณะประจำตัวของผู้ประกอบอาชีพ การเตรียมตัวในการประกอบอาชีพ การเข้าทำงาน ความก้าวหน้าในงานอาชีพ ประโยชน์ที่ได้รับ ปัญหาและอุปสรรคที่จะพบ และรายได้ (ธีรวิมล ประทุมพรรัตน์. 2521 : 17) และแผนภูมิสารสนเทศเกี่ยวกับตัวอย่างเยาวชนที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว รูปถ่าย ประวัติการศึกษา ช่วงอายุที่เริ่มสนใจในการประกอบอาชีพลักษณะงานที่ทำ รายได้ และข้อคิดจากเยาวชนตัวอย่าง (สำนักงานกรัสมนตรี. 2531 : 17 - 197)

1.6.2 นำหนังสือ จุลสาร และแผ่นพับ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหรือตรงกับหลักสูตร วิชากลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือสอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่นของโรงเรียน ที่ทำการทดลองมาจัดบริการแก่กลุ่มทดลอง เอกสารที่นำมาบริการมีอย่างน้อยหมวดอาชีพละ 10 ชื่อเรื่อง และแต่ละชื่อเรื่องมีอย่างน้อยจำนวน 2 ฉบับ

1.6.3 จัดฉายสไลด์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้องกับหลักสูตรและท้องถิ่น

1.6.4 จัดให้มีบริการตอบคำถามเกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสารนิเทศทางด้านอาชีพที่จัดเสนอในแต่ละครั้ง

1.6.5 จัดกิจกรรมทนายปัญหาจากการจัดนิทรรศการแต่ละครั้ง และมอบรางวัลให้แก่ผู้ที่ตอบถูกหลังจากจัดนิทรรศการเพื่อเป็นสิ่งเร้าความสนใจในการส่งเสริมการอ่านสารนิเทศทางด้านอาชีพที่จัดขึ้น

1.7 เสนอแผนงานการจัดนิทรรศการตามข้อ 1.6 ให้อาจารย์ควบคุมปริญญานิพนธ์ ตรวจสอบความเหมาะสมของสารนิเทศก่อนนำเสนอแก่กลุ่มทดลอง

1.8 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ควบคุมปริญญานิพนธ์มาปรับปรุง แก้ไขและลงมือดำเนินการจัดให้เป็นไปตามข้อ 1.6 เพื่อดำเนินการทดลองต่อไป

2. รูปแบบการจัดทัวรอาชีพ

รูปแบบการจัดทัวรอาชีพที่ผู้วิจัยจัดบริการแก่นักเรียนในกลุ่มทดลองครั้งนี้เป็นรูปแบบ การบริการสารนิเทศทางด้านอาชีพที่ผู้วิจัยเพิ่มเติมให้แก่กลุ่มทดลองนอกเหนือจากการจัดบริการ สารนิเทศทางด้านอาชีพในรูปแบบการจัดนิทรรศการ ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเตรียมการดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการเสนอสารนิเทศแบบการจัดทัวรอาชีพ

2.2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสูตรและอาชีพในท้องถิ่นของโรงเรียน

ศึกษาสงเคราะห์ชั้นนาทและติดต่อกับเจ้าของกิจการเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ในการนำนักเรียนมาชม แต่ละกิจการอาชีพ และนัดหมายวันเวลาที่จะนำนักเรียนไปชม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ ซึ่งแบบสำรวจชนิดนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความสนใจในการประกอบอาชีพของผู้ตอบ

สำหรับเนื้อหาของแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพในตอนที่ 2 นั้น ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย ทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรในเนื้อหาวิชากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เพื่อเขียนเป็นข้อสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพให้ได้เนื้อหาครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

3. นำความรู้ที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 2 มาสร้างเป็นแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed Form) เหมือนกับข้อสอบแบบเลือกตอบ กล่าวคือ จะมีข้อความที่เห็นคำถามและมีคำตอบที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้วให้ผู้ตอบเลือกตอบข้อใดข้อหนึ่งที่ตรงหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงของผู้ตอบมากที่สุด (นวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 105) ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 47 ข้อ

4. หาคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพไปให้อาจารย์ควบคุมปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแนะแนวอาชีพ (Subject Matter Specialist) จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ศศ.ดร.ผ่องพรรณ เกิดนิทกซ์ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อาจารย์มະเดื่อ เสมา นักวิชาการประจำศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ และอาจารย์ยาใจ แสงศักดิ์ นักวิชาการประจำศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ได้สร้างขึ้นว่าได้ถามในแง่มุมต่าง ๆ หรือประเด็นต่าง ๆ ตามที่ควรจะถามหรือไม่ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ การพิจารณาได้ลงความเห็นและให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านกระทำดังต่อไปนี้

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามในการสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพเป็นตัวแทนของลักษณะความสนใจในการประกอบอาชีพ

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามในการสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพเป็นตัวแทนของลักษณะความสนใจในการประกอบอาชีพหรือไม่

- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามในการสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพไม่ใช่ตัวแทนของลักษณะความสนใจในการประกอบอาชีพ

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะความสนใจในการประกอบอาชีพ ถ้าค่าดัชนีที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ข้อคำถามนั้นก็จะเป็นตัวแทนของลักษณะความสนใจในการประกอบอาชีพได้ และถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามนั้นจะถูกตัดออกไปหรือนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น (นางรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 124) ปรากฏว่าข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องกับลักษณะความสนใจในการประกอบอาชีพมากกว่า 0.5 มีทั้งหมด 45 ข้อ และมีค่าดัชนีความสอดคล้องกับลักษณะความสนใจในการประกอบอาชีพ ต่ำกว่า 0.5 มีจำนวน 2 ข้อ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ออกจึงเหลือข้อคำถามในตอนี่ 2 จำนวน 45 ข้อ

5. นำแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพที่ได้แก้ไขหรือปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก จังหวัดตาก จำนวน 20 คนโดยแยกเป็นนักเรียนชาย 10 คนและนักเรียนหญิง 10 คน

6. นำผลคะแนนจากแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพทั้ง 20 ชุดมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพโดยวิธีการของครุเดอร์ - ริชาร์ดสัน (นางรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 130 - 132) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ซึ่งมากกว่า 0.85 ที่ได้กำหนดไว้

ตัวอย่างแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริงของนักเรียน

รายละเอียดส่วนตัวของนักเรียน

1. เพศ

☐

ชาย

☐

หญิง

2. อายุ

☐

10 ปีลงมา

☐

11 ปี

☐

12 ปี

☐

13 ปีขึ้นไป

3. นักเรียนเลือกเรียนวิชากลุ่มประสบการณ์พิเศษวิชาอะไร

☐

ภาษาอังกฤษ

☐

งานเลือก

4. ผู้ปกครองของนักเรียนประกอบอาชีพอะไร

☐

การเกษตร เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ ประมง เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

☐

งานช่าง เช่น ช่างไม้ ช่างปูน ช่างทาสี ช่างซ่อมเครื่องยนต์ ช่างตัดผม เป็นต้น

☐

งานฝีมือ เช่น ทำของชำร่วย งานแกะสลัก ทำพวงมาลัย งานประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง

☐

งานรับจ้าง เช่น รับจ้างทำงานให้คนอื่นเป็นรายวัน

☐

ค้าขาย เช่น เปิดร้านขายของเป็นของตนเอง

☐

รับราชการ เช่น เป็นนักการภารโรง ครู ตำรวจ ทหาร พยาบาล เป็นต้น

☐

อื่น ๆ

ตอนที่ 2

แบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ ตามความเป็นจริงหรือให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ตัวอย่าง

0. นักเรียนคิดว่าวิชาอะไรต่อไปนี้สำคัญต่อนักเรียนมากที่สุด

- ☐ วิชาภาษาอังกฤษ
- ☐ วิชาคณิตศาสตร์
- ☐ วิชาวาดเขียน
- ☒ วิชาจริยธรรม

รายละเอียดของแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ

1. ข้อใดตรงกับความสนใจของนักเรียนมากที่สุด

- ☐ ต้องประกอบอาชีพโดยเร็วที่สุดเพื่อช่วยจุนเจือครอบครัวของตนเอง
- ☐ เรียนไปพลาง ๆ ก่อนเพราะอายุน้อยเกินไป
- ☐ ยังไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพในขณะนี้ เพราะบิดามารดายังมีฐานะดี
- ☐ ไม่อยากประกอบอาชีพใด ๆ ทั้งสิ้น

2. ถ้านักเรียนสนใจที่จะประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง นักเรียนจะเลือกประกอบอาชีพนั้น

เพราะเหตุใดมากที่สุด

- ☐ เพราะตนเองชอบ
- ☐ เพราะเพื่อนชอบ
- ☐ เพราะพ่อแม่ชอบ
- ☐ เพราะชาวบ้านชอบ

3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับข้อความต่อไปนี้ "เมื่อจบ ป. 6 ไปแล้วจะต้องสามารถประกอบอาชีพเป็น"
- ☐ ชอบ เพราะทำให้ตนเองรู้สึกภูมิใจที่สามารถประกอบอาชีพได้
 - ☐ ไม่ชอบ เพราะไม่ใช่หน้าที่ของเด็กในวัยนี้ต้องประกอบอาชีพ
 - ☐ ชอบ เพราะคนในวัยนี้พอมีความรู้ที่จะไปประกอบอาชีพด้วยตนเองได้แล้ว
 - ☐ ไม่ชอบ เพราะไม่จำเป็นที่จะต้องประกอบอาชีพในตอนนี้ ควรเรียนต่อให้มากกว่านี้
4. วิชาที่นักเรียนเคยเรียนมาและสามารถนำไปใช้ประโยชน์หลังจบชั้น ป. 6 ได้มากที่สุดนั้น นักเรียนสนใจกลุ่มประสบการณ์ใดมากที่สุด
- ☐ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
 - ☐ กลุ่มทักษะ
 - ☐ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
 - ☐ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
5. นิทรรศการต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยไปชมมา นักเรียนชอบนิทรรศการใดมากที่สุด
- ☐ ประเภทบันเทิง ดนตรี
 - ☐ ประเภทกีฬา เกม
 - ☐ ประเภทการแสดงผลงานด้านอาชีพ
 - ☐ ประเภทพิธีกรรมทางศาสนา
6. ถ้ามีคนกล่าวว่า "เธอยังเด็กอยู่และจะต้องพึ่งพาผู้ใหญ่คนอื่น" นักเรียนรู้สึกชอบข้อความนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด
- ☐ ชอบ เพราะตนเองไม่สามารถประกอบอาชีพได้จริง ๆ
 - ☐ ชอบ เพราะตนเองยังเป็นเด็กจริง ๆ
 - ☐ ไม่ชอบ เพราะตนเองสามารถช่วยเหลือผู้ปกครองประกอบอาชีพได้บ้างแล้ว
 - ☐ ชอบ เพราะผู้ใหญ่รักเราและจะอุปการะเราไปเรื่อย ๆ

7.

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โดยการจัดให้ได้รับสารสนเทศทางด้านอาชีพในรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้แบบการวิจัยเชิงทดลองแบบ Randomized Two - Groups Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2528 : 216 - 217) ซึ่งมีลักษณะการทดลองดังนี้

กลุ่ม	สำรวจก่อนทดลอง	การจัดกระทำ	สำรวจหลังทดลอง	ค่าแตกต่าง
$E_1 R$	T_1	X_a	T_2	D_{E1}
$E_2 R$	T_1	X_b	T_2	D_{E2}

เมื่อ $E_1 R$ แทน กลุ่มทดลองที่ 1 คือกลุ่มทดลองที่ได้รับสารสนเทศทางด้านอาชีพในรูปแบบการจัดนิทรรศการ

$E_2 R$ แทน กลุ่มทดลองที่ 2 คือกลุ่มทดลองที่ได้รับสารสนเทศทางด้านอาชีพในรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพ

T_1 แทน การสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนการทดลอง

T_2 แทน การสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพหลังการทดลอง

X_a แทน การจัดกระทำในกลุ่มทดลองที่ 1

X_b แทน การจัดกระทำในกลุ่มทดลองที่ 2

D_{E1} แทน ค่าความแตกต่างของการสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มที่ 1

D_{E2} แทน ค่าความแตกต่างของการสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มที่ 2

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพไปทดสอบความสนใจ (Pretest)

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท จากนั้นทำการคัดเลือกเฉพาะนักเรียนที่มีคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพระดับต่ำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายให้ได้นักเรียนชาย 10 คน และนักเรียนหญิง 10 คน รวมนักเรียนทั้งหมด 40 คน

2. นำสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบที่ได้จัดเตรียมไว้ในขั้นตอนการเตรียมการทดลอง ทั้งรูปแบบการจัดนิทรรศการและรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพมาจัดบริการให้แก่กลุ่มตัวอย่าง พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้ทำการประชาสัมพันธ์ในกลุ่มตัวอย่างได้ทราบล่วงหน้าก่อนดำเนินการทดลองอย่างน้อย 3 วัน เพื่อเชิญชวนนักเรียนในกลุ่มทดลองเกิดความสนใจก่อนการดำเนินการทดลอง

3. ในแต่ละหมวดอาชีพ ผู้วิจัยจัดนิทรรศการทางด้านอาชีพภายในเวลา 2 สัปดาห์ จัดทั้งหมด 4 หมวดอาชีพ รวมเวลา 2 เดือน ทั้งกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับสารนิเทศในรูปแบบการจัดนิทรรศการที่เหมือนกัน ซึ่งรายละเอียดในการจัดตั้งปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 การจัดกิจกรรมนิทรรศการทางด้านอาชีพ

วัน เวลา	กิจกรรม
วันที่ 11 ถึง 22 มิถุนายน 2533 ยกเว้นวันเสาร์ และอาทิตย์ เวลาระหว่าง 18.30 - 19.30 น.	1. วันจันทร์ แนะนำสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดนิทรรศการอาชีพ เรื่อง หมวดอาชีพเกษตรกรรม 2. วันอังคารจัดบริการการอ่าน และยืม - คืน เอกสาร 3. วันพุธ ฉายสไลด์อาชีพ 2 เรื่อง คือ เรื่องคุณสมบัติของผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเรื่องการเกษตรแบบผสม 4. วันพฤหัสบดี บริการการอ่าน และบริการยืม - คืน เอกสาร 5. วันศุกร์ จัดกิจกรรมทายปัญหา มอบรางวัล 6. บริการตอบคำถามเกี่ยวกับอาชีพ ดำเนินการทุกวัน

ตาราง 2 (ต่อ)

วัน/เวลา	กิจกรรม
วันที่ 25 มิถุนายน ถึง 6 กรกฎาคม 2533 ยกเว้นวันเสาร์และ อาทิตย์ เวลาระหว่าง 18.30 - 19.30 น.	1. วันจันทร์ แนะนำสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดนิทรรศการอาเซียน เรื่อง หมวดอาเซียนงานช่าง 2. วันอังคาร จัดบริการการอ่าน และยืม - คืน เอกสาร 3. วันพุธ ฉายสไลด์อาเซียน 2 เรื่อง คือ เรื่องอาเซียนช่างต่าง ๆ และเรื่อง ช่างไฟฟ้าภายในบ้าน 4. วันพฤหัสบดี บริการการอ่าน และบริการยืม - คืน เอกสาร 5. วันศุกร์ จัดกิจกรรมทายปัญหา และมอบรางวัล 6. บริการตอบคำถามเกี่ยวกับอาเซียน ดำเนินการทุกวัน
วันที่ 9 ถึง 20 กรกฎาคม 2533 ยกเว้นวันเสาร์ และอาทิตย์ ระหว่างเวลา 18.30 - 19.30 น.	1. วันจันทร์ แนะนำสื่อต่าง ๆ ที่จัดนิทรรศการในหมวด อาเซียน งานฝีมือ 2. วันอังคาร บริการการอ่าน และบริการยืม - คืนเอกสาร 3. วันพุธ ฉายสไลด์อาเซียน 2 เรื่อง คือ เรื่องการทำของ ชำร่วย และเรื่องการประดิษฐ์ดอกไม้ด้วยผ้า 4. วันพฤหัสบดี บริการการอ่าน และบริการยืม - คืนเอกสาร 5. วันศุกร์ จัดกิจกรรมทายปัญหาและมอบรางวัล 6. บริการตอบคำถามเกี่ยวกับอาเซียน ดำเนินการทุกวัน
วันที่ 23 กรกฎาคม ถึง 3 สิงหาคม 2533 ยกเว้นวันเสาร์และ อาทิตย์ ระหว่างเวลา 18.30 - 19.30 น.	1. วันจันทร์ แนะนำสื่อต่าง ๆ ของการจัดนิทรรศการในหมวด อาเซียน งานบ้าน 2. วันอังคาร บริการการอ่าน และบริการยืม - คืนเอกสาร 3. วันพุธ ฉายสไลด์อาเซียน 2 เรื่อง คือ เรื่องสนุกกับการทำขนมปัง และเรื่องการทำขนมแบบง่าย ๆ 4. วันพฤหัสบดี บริการการอ่าน และบริการยืม - คืนเอกสาร 5. วันศุกร์ จัดกิจกรรมทายปัญหาและมอบรางวัล 6. บริการตอบคำถามเกี่ยวกับอาเซียน ดำเนินการทุกวัน

4. สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบ
ทัวรอาชีพนั้น ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำนักเรียนในกลุ่มทดลองไปศึกษานอกสถานที่ โดยให้ครอบคลุมทั้ง 4
หมวดอาชีพได้แก่ สัปดาห์ที่ 2 นำกลุ่มทดลองชมกิจการงานเกษตร สัปดาห์ที่ 4 นำกลุ่มทดลองชม
กิจการของงานช่าง สัปดาห์ที่ 6 นำกลุ่มทดลองชมกิจการงานฝีมือ และในสัปดาห์ที่ 8 นำกลุ่มทดลอง
ชมกิจการของงานบ้าน ซึ่งรายละเอียดกำหนดการจัดทัวรอาชีพนี้นี้ปรากฏในตาราง 2

ตาราง 3 การจัดกิจกรรมทัวรอาชีพน

วัน / เวลา	กิจกรรม	สถานที่	วิทยากร
24 มิถุนายน 2533 08.30 - 10.00 น.	ชมฟาร์มไก่พันธุ์เนื้อ	อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท	นายหัตถ์ ยานนาวา
10.30 - 12.00 น.	ชมสวนส้มโอ	อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท	นายเสาว์ อินทรยาสิงห์
15 กรกฎาคม 2533 08.30 - 10.00 น.	ชมร้านประกอบเฟอร์นิเจอร์	อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท	ผู้จัดการร้านปทุม - เฟอร์นิเจอร์
10.30 - 12.00 น.	ชมร้านซ่อมจักรยานและ เครื่องยนต์	อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท	นายมงคล ไข้อยู่ทอง
22 กรกฎาคม 2533 09.00 - 12.00 น.	ชมการทำหุ่นฟางนกเล็ก	อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท	นายเชม ฉัตรเพชร และครอบครัว
5 กรกฎาคม 2533 09.00 - 12.00 น.	ชมโรงงานการทำมะม่วง แช่อิ่มรสน้ำผึ้ง	อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท	นางศรีรัตนา หินมิยะ

5. เมื่อนักเรียนทั้งสองกลุ่มทดลองได้รับสารนิเทศตามที่ผู้วิจัยได้จัดบริการทุกขั้นตอนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเว้นระยะเวลาไว้ 1 สัปดาห์ จากนั้นจึงนำแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ มาวัดความสนใจในการประกอบอาชีพแก่นักเรียนทั้งสองกลุ่มทดลองอีกครั้งหนึ่ง (Posttest)

6. นำผลคะแนนมาคิดคำนวณเปรียบเทียบกับคะแนนที่วัดได้ก่อนการทดลอง

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คิดคำนวณคะแนนจากแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน

2. ดำเนินการทดสอบสมมติฐาน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพ ตามรูปแบบการจัดนิทรรศการ โดยใช้สถิติ t - test แบบ Dependent

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพ ตามรูปแบบการจัดทัวรอาชีพ โดยใช้สถิติ t - test แบบ Dependent

2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพ ตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวรอาชีพ โดยใช้สถิติ t - test แบบ Independent

2.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสองกลุ่มทดลองโดยใช้สถิติ t - test แบบ Independent

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

3.1.1 ค่าร้อยละ

3.1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (ส่วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มทดลอง

3.1.3 การหาค่าแปรปรวน จากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 150)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ค่าความแปรปรวน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 การหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามเกี่ยวกับความสนใจในการประกอบอาชีพกับลักษณะที่สนใจในการประกอบอาชีพ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 124)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามความสนใจในการประกอบอาชีพกับลักษณะที่สนใจในการประกอบอาชีพ

ΣR แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทาง
ด้านการแนะแนวอาชีพทั้งหมด
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแนะแนวอาชีพ

3.2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ โดยใช้สูตร KR. 21 ของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 131)

$$r_{kk} = \left(\frac{n}{n-1} \right) \left(1 - \frac{\bar{X} (n - \bar{X})}{nS^2} \right)$$

เมื่อ r_{kk} แทน ค่าความเชื่อมั่น
n แทน จำนวนข้อ
 $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

3.3 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบข้อสมมติฐาน

3.3.1 ตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนและหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และข้อที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนและหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สถิติ t - test แบบ Dependent จากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 176)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ D หมายถึง ผลต่างของคะแนนในแต่ละกลุ่ม
n หมายถึง จำนวนคู่

3.3.2 ตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการประกอบอาชีพหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างรูปแบบการจัดนิทรรศการและรูปแบบการจัดทำวีรอาชีวะ และข้อที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการประกอบอาชีพหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพทั้งสองรูปแบบระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สถิติ t - test แบบ Independent จากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 175)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม
 S_1, S_2 หมายถึง ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละกลุ่ม
 n_1, n_2 หมายถึง จำนวนตัวอย่างแต่ละกลุ่มทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์เพื่อแทนความหมายต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลดังต่อไปนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
S^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนน
ΣD	แทน ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการสำรวจครั้งแรกและการสำรวจ ครั้งที่สองในกลุ่มทดลอง
ΣD^2	แทน ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการสำรวจครั้งแรกและการสำรวจ ครั้งที่สองในกลุ่มทดลองแต่ละตัวยกกำลังสอง
t	แทน ค่าวิกฤติที่ใช้ในการแจกแจงแบบ
**	แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนก่อนการทดลองของการใช้สารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพ
2. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการ
3. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพ
4. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนหลังการทดลองระหว่างการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพ
5. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพทั้งรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนก่อนการทดลองของการได้รับสารสนเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพ โดยนำคะแนนที่ได้จากการสำรวจครั้งแรกทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน ใช้ t - test แบบ Dependent และเปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงก่อนการทดลองโดยใช้ t - test แบบ Independent ทำการทดสอบ ดังปรากฏผลในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนการทดลองของนักเรียนที่ได้รับสารสนเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
รูปแบบการจัดนิทรรศการ	20	14.6	8.25	0.1176
รูปแบบการจัดทัวร์อาชีพ	20	14.5	6.26	
.....				
ชาย	20	13.25	5.25	3.5116**
หญิง	20	15.85	5.71	

$$t_{.01} (38) = 2.704$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 4 ปรากฏว่า คะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองที่จะได้รับสารสนเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าก่อนการทดลองกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีความสนใจในการประกอบอาชีพไม่แตกต่างกัน

ส่วนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงก่อนการทดลองนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงก่อนการทดลองนั้นแตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการ

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการ

การทดลอง	N	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	20	14.6	166	1862	7.353**
หลังการทดลอง	20	22.9			

$$t_{.01} (19) = 2.861$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 5 ปรากฏว่า คะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียน หลังการทดลองการให้สารนิเทศทางอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการจะมีความสนใจในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลอง

3. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง
การให้สารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพ

ตาราง 6 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียน
ที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพ

การทดลอง	N	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	20	14.5	215	2831	9.192**
หลังการทดลอง	20	25			

$$t_{.01} (19) = 2.861$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 6 ปรากฏว่า คะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพ
ของนักเรียนหลังการทดลองการให้สารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นหมายความว่า นักเรียนที่ได้รับสารนิเทศ
ทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพมีความสนใจในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลอง

4. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพหลังการทดลองของนักเรียนระหว่างการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพ

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพหลังการทดลองของนักเรียนระหว่างการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
รูปแบบการจัดนิทรรศการ	20	22.9	36.94	-1.09
รูปแบบการจัดทัวร์อาชีพ	20	25	37.47	

$$t_{.05} (38) = \pm 2.021$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 7 ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการมีคะแนนแตกต่างจากนักเรียนในกลุ่มที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการกับนักเรียนที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพไม่แตกต่างกัน

5. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพทั้งรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพ

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพทั้งรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
นักเรียนชาย	20	21.1	68.38	-0.82
นักเรียนหญิง	20	25.8	46.69	

$$t_{.05} (38) = \pm 2.021$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 8 ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพมีคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพไปแล้วมีความสนใจในการประกอบอาชีพไม่แตกต่างกัน

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาผลของการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพ เพื่อสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนและผลการศึกษาค้นคว้าดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษา

เพื่อศึกษาผลของการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ก่อนและหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการ
2. เปรียบเทียบความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ก่อนและหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพ
3. เปรียบเทียบความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หลังได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพระหว่างรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพ
4. เปรียบเทียบความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หลังได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ก่อนและหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการแตกต่างกัน
2. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ก่อนและหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพแตกต่างกัน

3. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพระหว่างรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพแตกต่างกัน

4. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หลังได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่นำมาศึกษาครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท จำนวน 100 คน และทำการคัดเลือกนักเรียนที่มีความสนใจในการประกอบอาชีพเข้ามาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ทั้งนี้ได้แบ่งกลุ่มทดลองเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายให้ได้มีนักเรียนชายและนักเรียนหญิงกลุ่มละ 10 คน

2. เนื้อหาการทดลอง

เนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการทดลองเป็นสารนิเทศทางด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของกลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสารนิเทศทางด้านอาชีพนี้จะต้องสอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่นของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท ซึ่งสามารถจำแนกตามสาขาอาชีพได้ดังนี้

2.1 งานเกษตร

2.2 งานช่าง

2.3 งานฝีมือ

2.4 งานบ้าน

3. ระยะเวลาในการทดลอง

ในแต่ละหมวดอาชีพ ผู้วิจัยจัดนิทรรศการทางด้านอาชีพในเวลา 2 สัปดาห์ จัดทั้งหมด 4 หมวดอาชีพ รวมเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์อย่างต่อเนื่องกันโดยทั้งกลุ่มทดลองที่หนึ่งและกลุ่มทดลองที่สองได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบนี้เหมือนกัน และในสัปดาห์ที่ 2, 4, 6 และ 8 ผู้วิจัยนำนักเรียนกลุ่มที่สองไปศึกษานอกสถานที่ตามสถานประกอบการในแต่ละหมวดอาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความสนใจในการประกอบอาชีพของผู้ตอบ

การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองผู้วิจัยได้กระทำตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนทั้งสองกลุ่มทดลอง (Pretest)

โดยใช้แบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ดำเนินการทดลองโดย

2.1 นักเรียนกลุ่มแรกได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการ ซึ่งมีเนื้อหาทั้งหมด 4 หมวดอาชีพ ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม อาชีพช่าง อาชีพงานฝีมือ และอาชีพงานบ้าน

2.2 นักเรียนในกลุ่มที่สองได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการ เหมือนกับกลุ่มแรกทุกประการ พร้อมกับผู้วิจัยได้นำนักเรียนกลุ่มนี้ไปชมสถานที่ประกอบการตามหมวดอาชีพ ทั้ง 4 ในช่วงเวลาเดียวกัน

3. สำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนทั้งสองกลุ่มทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพฉบับเดียวกับที่ใช้สำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนการทดลอง

4. ตรวจให้คะแนน และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดย

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบ

การจัดนิทรรศการ โดยใช้สถิติ t - test แบบ Dependent

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพ โดยใช้สถิติ t - test แบบ Dependent

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการประกอบอาชีพภายหลังการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพ โดยใช้สถิติ t - test แบบ Independent

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการประกอบอาชีพภายหลังการทดลองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสองกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติ t - test แบบ Independent

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ก่อนและหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความสนใจในการประกอบอาชีพหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

2. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ก่อนและหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความสนใจในการประกอบอาชีพหลังได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

3. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ภายหลังได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพระหว่างรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หลังได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบผลกับตาราง 4 คณะแผนความสนใจในการประกอบอาชีพโดยเฉลี่ยก่อนการทดลองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักเรียนหญิงมีความสนใจในการประกอบอาชีพสูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งแสดงว่าหลังการทดลองนักเรียนชายมีความเปลี่ยนแปลงความสนใจในการประกอบอาชีพมากกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วย จึงทำให้ความสนใจในการประกอบอาชีพหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการทดลองให้สารนิเทศทางด้านอาชีพแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท อภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังการทดลองมีความสนใจในการประกอบอาชีพสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดนิทรรศการอาชีพทำให้นักเรียนได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพจากประสาทสัมผัสหลายทาง จึงทำให้นักเรียนเกิดการรับทราบข้อมูลต่าง ๆ เกิดความสนใจ เกิดการตัดสินใจ เกิดการเปลี่ยนเจตคติ และท้ายที่สุดก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในเวลาต่อมา (มะเดื่อ เลเมา. 2527 : 8 - 10) ลักษณะของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นตามรูปแบบการจัดนิทรรศการแต่ละประเภทก็ล้วนแต่ช่วยสร้างเสริมความสนใจให้นักเรียน เช่น การจัดให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตนเองจากการอ่านสิ่งพิมพ์หรือเอกสารทางด้านอาชีพต่าง ๆ จึงทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากสิ่งพิมพ์เหล่านี้เพิ่มขึ้น เพราะหนังสือหรือสิ่งพิมพ์จะมีสาระและความรู้หรือเป็นการถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งความจรรโลงใจให้แก่ผู้อ่านเป็นอย่างดี (คณะอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์. 2521 : 24)

การจัดกิจกรรมฉายสไลด์อาชีพก็เป็นวิธีการให้สารนิเทศทางด้านอาชีพแก่ผู้รับอีกวิธีหนึ่งซึ่งสไลด์จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสนใจแก่นักเรียนได้ดียิ่งขึ้นและสามารถมองเห็นสิ่งที่ไกลออกไปหรือสิ่งที่ดูด้วยตาเปล่าไม่ได้ เช่นสิ่งที่เล็กเกินไป (Hass and Packer. 1964 : 47) ซึ่งสอดคล้อง

กับผลการวิจัยของสมศักดิ์ วิจิตร (2528 : 53) ที่เปรียบเทียบความสนใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการให้ความรู้เรื่องอาชีพโดยการให้สไลด์ ปรากฏว่า ความสนใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กิจกรรมในการจัดปายนิทรรศการก็มีส่วนสำคัญในการสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพ และนอกจากนี้ยังมีส่วนในการสร้างบรรยากาศให้สดชื่นในการรับสารนิเทศของผู้รับในทางอ้อม จึงทำให้ผู้รับไม่เคร่งเครียดต่อการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่จัดไว้ที่ปายนิทรรศการนี้

(วณิ ฐานวงศ์ศานติ. 2531 : 14) นอกจากนี้การรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ จากนิทรรศการครั้งนี้ มีหลายวิธี โอกาสการรับรู้จึงมีมากขึ้นตามมาด้วยซึ่งโดยปกติแล้วคนเราสามารถรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากการฟังได้ประมาณ 42 % จากการพูดประมาณ 32 % จากการอ่านประมาณ 15 % และจากการเขียนประมาณ 11 % (เจลิชว นันธสีดา. 2532 : 66)

ดังนั้นการให้สารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการแก่นักเรียนจึงเป็นวิธีการสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพได้อีกแนวทางหนึ่งซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนในอนาคตได้ถ้ามีองค์ประกอบอื่น ๆ มาสนับสนุนเพิ่มเติมอีก เช่น ความสามารถที่เหมาะสม มีประสบการณ์ที่เอื้ออำนวย หรือมีทุนทรัพย์ที่จะดำเนินการได้ เป็นต้น

2. นักเรียนที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวรอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังการทดลองมีความสนใจในการประกอบอาชีพสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมทัวรอาชีพเป็นกิจกรรมที่เพิ่มเติมจากกิจกรรมการจัดนิทรรศการจึงเป็นผลให้นักเรียนหลังการทดลองมีความสนใจในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นตามมาด้วย แต่การจัดทัวรอาชีพเป็นการสร้างเสริมความสนใจของนักเรียนจากประสบการณ์ตรง (Direct Experience) จึงมีผลอาจทำให้นักเรียนเกิดความสนใจได้เร็วกว่าการได้รับความรู้จากประสบการณ์ทางอ้อม (Indirect Experience) ดังที่ เดล (Dale. 1969 : 49) กล่าวไว้ว่า "มนุษย์เรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างได้จากประสบการณ์ และถ้าประสบการณ์เหล่านั้นเป็นประสบการณ์ตรง เช่น ได้เรียนรู้จากของจริงก็จะทำให้มนุษย์เรียนรู้ได้เร็วขึ้นกว่าประสบการณ์ทางอ้อม" ประกอบกับนักเรียนยังได้เล่นพร้อม ๆ กับการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีโอกาสพบปะสมาคมกับบุคคลต่าง ๆ หลายอาชีพ หลายท้องถิ่น ได้รับการสนทนาวิสาสะและได้สัมภาษณ์ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นการสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพให้นักเรียนได้เป็นอย่างดี (ผกา บุญเรือง. 2528 : 85) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของนาเบลลอน (Pabellon. 1984 : 12 - 16) ในเรื่องการรับรู้ของคนที่เกี่ยวกับ

การเรียนการสอนโดยการใช้สื่อทัศนวัสดุซึ่งพบว่า บุคคลโดยทั่ว ๆ ไปสามารถรับรู้สิ่งต่าง ๆ จากประสาทสัมผัส ดังนี้

1. การดู 83 %
2. การฟัง 11 %
3. การดมกลิ่น 3.5 %
4. การสัมผัส 1.5 %
5. การลิ้มชิมรส 1 %

ดังนั้นการสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนโดยวิธีการจัดทัวรอาชีพนิจ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเร่งให้นักเรียนได้เกิดความสนใจในการประกอบอาชีพได้เร็วกว่าการจัดให้นักเรียนได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพด้วยวิธีอื่น ๆ

3. นักเรียนที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการมีคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพแตกต่างจากกลุ่มนักเรียนในกลุ่มที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวรอาชีพนิจภายหลังการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการกับนักเรียนที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวรอาชีพนิจไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยวางไว้ ซึ่งหมายความว่า การสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพนั้น ไม่ว่าจะใช้รูปแบบการจัดนิทรรศการหรือรูปแบบการจัดทัวรอาชีพนิจจะได้ผลที่ทัดเทียมกัน

อย่างไรก็ตามคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองที่ได้รับสารนิเทศจากการจัดกิจกรรมทัวรอาชีพนิจสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพจากกิจกรรมการจัดนิทรรศการเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพจากกิจกรรมทัวรอาชีพนิจนั้นมีโอกาสได้เข้าชมนิทรรศการที่จัดไว้ให้กับกลุ่มแรกด้วย และเมื่อได้รับความรู้จากประสบการณ์ตรงคือจากกิจกรรมทัวรอาชีพนิจ จึงยิ่งมีความสนใจเพิ่มขึ้นอีก แต่ก็ไม่มากจนเกิดความแตกต่างที่ชัดเจน

จากผลส่วนนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในแง่ของบรรณารักษ์ที่จะได้วางแผนจัดนิทรรศการในลักษณะที่ได้ทำการทดลองเป็นระยะ ๆ เพื่อสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพให้แก่ นักเรียน ซึ่งวิธีการดังกล่าวได้ผลทัดเทียมกับวิธีการจัดทัวรอาชีพนิจ ซึ่งการจัดทัวรอาชีพนิจนั้นต้องเสียเวลาเตรียมการ และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการดำเนินการค่อนข้างสูง

4. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงหลังได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการ และการจัดทัวอาชีพมีความสนใจในการประกอบอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนชายภายหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพทั้งสองรูปแบบแล้วมีความสนใจในการประกอบอาชีพแตกต่างกับนักเรียนหญิง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการจัดทัวอาชีพไปชมกิจการแต่ละแห่งนั้น เจ้าของกิจการหรือวิทยากรที่มาบรรยายสำคัญต่อนักเรียน เป็นผู้ชาย จึงอาจทำให้นักเรียนชายเกิดความประทับใจและสนใจในการประกอบอาชีพมากขึ้นเพราะตัวแบบเป็นเพศเดียวกัน

นอกจากนี้ค่านิยมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในการเลือกประกอบอาชีพก็มีความแตกต่างกันด้วย ดังที่กฤษณีย์ สุทธิ (2510 : บทคัดย่อ) สรุปไว้ว่า นักเรียนหญิงจะเลือกประกอบอาชีพโดย การถือหลักเกณฑ์จากการได้รับชื่อเสียงและเกียรติยศ การมีสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่ดีในอาชีพนั้น ๆ เป็น องค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพต่าง ๆ แต่อาชีพที่ผู้วิจัยนำมาสร้างเป็นตัวแบบไว้ใน เครื่องมือวัดความสนใจในการประกอบอาชีพครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นอาชีพพื้นฐานทั่ว ๆ ไปในชนบท ซึ่งอาจ เป็นอาชีพที่ไม่ค่อยมีเกียรติยศ จึงทำให้ผลของความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนหญิงไม่สูงเกิน กว่าก่อนการทดลองมากนัก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับบรรณาธิการ

1.1 บรรณาธิการกับครูแนะแนวควรร่วมมือกันจัดนิทรรศการสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพไว้ เป็นชุด ๆ และจัดแสดงเป็นช่วงระยะเวลาสลับกับนิทรรศการอื่น ๆ ตลอดปี เพื่อสร้างเสริมความสนใจ ในการประกอบอาชีพของนักเรียน

1.2 บรรณาธิการควรมีการปรับปรุงเนื้อหาการศึกษาดังกล่าวทุกปีเพื่อให้ทันสมัยและ เหมาะสมกับเหตุการณ์ในขณะนั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

2.1 ควรสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมของห้องสมุดโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าโดยการสนับสนุนให้ห้องสมุดพัฒนารูปแบบการบริการสารนิเทศแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.2 จัดสรรบุคลากรของห้องสมุดให้เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมห้องสมุด ทั้งนี้เพราะกิจกรรมบางประเภทจำเป็นต้องใช้บุคลากรหลายคน เช่น การจัดนิทรรศการ หรือการจัดทัวร์อาเซียน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

3.1 ควรศึกษาความสนใจในการประกอบอาชีพที่สร้างเสริมขึ้นจากการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ประเภทอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอีก เพื่อจะได้ทราบว่ากลุ่มประชากรต่างประเภทกันจะส่งผลต่อการสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพแตกต่างกันหรือไม่

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความสนใจในการประกอบอาชีพควรสร้างขึ้นให้มีลักษณะที่สามารถจำแนกประเภทของอาชีพในกลุ่มการงานและพื้นฐานได้ละเอียดกว่านี้ เพื่อที่จะศึกษาได้ว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มีความสนใจในการประกอบอาชีพแตกต่างกันตามสาขาอาชีพหรือไม่

3.3 ควรมีการศึกษาและติดตามผลของนักเรียนที่ได้รับการสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพภายหลังจบการศึกษาออกไปแล้วว่าได้ประกอบอาชีพหรือไม่ และการประกอบอาชีพนั้น ๆ เป็นผลมาจากการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพที่ทางโรงเรียนหรือห้องสมุดจัดให้มากน้อยเพียงใด

มรดกทางวัฒนธรรม

บรรณานุกรม

- โกวิท วรนิพนธ์. "คำนำ," ใน รายงานการวิจัยการพัฒนาศึกษาวิชาชั้นในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน. หน้า คำนำ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2531.
- คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการสัมมนาระดับชาติเรื่องนโยบายสารสนเทศ แห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2529.
- คณะอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์. การใช้ห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. บริการสารสนเทศ (The Information Service). กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- จินตนา นพวงศ์. "การจัดบริการสนเทศ (Information Service)," วารสารแนะแนว. 1(2) : 63 - 69 ; พฤษภาคม - สิงหาคม, 2510.
- เจริญผล สุวรรณโชติ. "โลกของงานอาชีพก้าวไกลถ้าไม่เลือกมากและเอาจริง," สารพัฒนาหลักสูตร. 90 : บทนำ ; กันยายน, 2532.
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. "ข้อคิดเป็นทางการศึกษาจากบทความ," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 22(5) : 63 - 72 ; มิถุนายน - กรกฎาคม, 2531.
- ฉัตร ไทยอุทิศ. การศึกษาลของการเพิ่มความสนใจในอาชีพพนักงานในสำนักงานโดยใช้สไลด์ อาชีพ. ปรินซ์นิพนธ์ กค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- เฉลียว พันธุ์ลีดา. ห้องสมุดโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
- ชุตินา สัจจามนต์. "แหล่งสารสนเทศทางด้านอาชีพ," วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2(2) : 26 - 32 ; พฤษภาคม - สิงหาคม, 2532.
- ทวีป อภิลิทธิ. "การศึกษาเพื่ออาชีพสำหรับเด็กและเยาวชน," ใน บทความย่อบทความจากวารสาร การศึกษาปี 2528 - 2531. หน้า 96 - 97. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2532.

- ธีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์. การจัดและการบริการสนเทศ. สงขลา : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2521.
- นายกรัณมนตรี, สำนัก. 10 ปี สยข. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัณมนตรี, 2531.
- บุญเกื้อ หลงสวาสดี. สภาพและเกณฑ์ของห้องสมุดประชาชนจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งเขตการศึกษา. ปรินิพนธ์ กค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.
- บุญเรือน แสงทอง. การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริการข่าวสาร ข้อมูลของห้องสมุดประชาชน อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง. ปรินิพนธ์ กค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- บุปผา เจริญทรัพย์. การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัดสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในภาคเหนือของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.
- ประถม แสงสว่าง. อักษรานุกรมการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บางกอกสาส์น, 2527.
- ประยงค์ จินดาวงศ์. "ปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ," ใน การสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ. หน้า 530 - 565. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527.
- ปราณี เชียงทอง. คู่มือจัดนิทรรศการอย่างรวดเร็วและง่ายสำหรับห้องสมุดโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก, 2531.
- ปลัดกระทรวงมหาดไทย. "บทบาทของกระทรวงมหาดไทยในการป้องกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาเยาวชน, ใน 10 สยข. หน้า 102 - 112. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัณมนตรี, 2531.
- ปัญญา หิรัญรัมย์. ศัพท์วิชาการทางการศึกษาอาชีวศึกษาและสาขาที่เกี่ยวข้อง. ม.ป.ท., 2523.
- ผกา บุญเรือง. การจัดและการให้บริการสารนิเทศ. ชลบุรี : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2528.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2529.

พล แสงสว่าง. "อาชีวศึกษา : ทศนคติที่ต้องปลูกฝังในเด็ก," สารพัฒนาหลักสูตร. 30 :
9 - 12 ; สิงหาคม - กันยายน, 2527.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

พวา พันธุ์เมฆา. ห้องสมุดโรงเรียน : ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

นิมล วิเศษสังข์. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการเลือกสอนวิชาเลือกระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อุดลำนเา.

มะเดื่อ เลเมา. "เทคนิคการให้บริการสนเทศ," วารสารแนะแนว. 92(2) : 7 - 12 ;
เมษายน - พฤษภาคม, 2527.

แมนมาส ชวลิต. "กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน," ใน การสร้างสังคมการอ่านและการใช้สารนิเทศ.
หน้า 258 - 269. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2530.

ยุพรรณี ศุภมิตติ. ค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.

ราชบัณฑิตยสถาน. ศัพท์บัญญัติอังกฤษ - ไทย ไทย - อังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :
ราชบัณฑิตยสถาน, 2530.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษานร, 2528.

ลักขณา สมเชื้อ. ปัญหาการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
อุดลำนเา.

วาณี ฐาปนวงศ์คานติ. กิจกรรมสำหรับห้องสมุด. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531.

วิชาการ, กรม. คู่มือการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
กรมวิชาการ, 2527.

- วิชาการ, กรม. เนื้อหาสาระและเี่ยงงานเลือกกลุ่มการงานและพินิจงานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2523.
- _____. รายงานการวิจัยการพัฒนาการศึกษาวิชาชีพในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2531.
- วิเชียร เกตุสิงห์. "การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มด้อยโอกาส," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 22(5) : 7 - 17 ; มิถุนายน - กรกฎาคม, 2531.
- สมศักดิ์ วิจิตร. ผลของการใช้สไลด์ต่อความสนใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนคนหนุ่ม. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อุดสำเนา.
- สวนา พรหมณ์กุล. เครื่องมือในการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- สวัสดิ์ เรืองฉาย. "การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ," วารสารแนะแนว. 12(54) : 74 - 78 ; ธันวาคม, 2520 - มกราคม, 2521.
- สามัญศึกษา, กรม. "กรมสามัญศึกษาวันนี้," ใน 97 ปีกระทรวงศึกษาธิการ : 1 เมษายน 2532. หน้า 76 - 82. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวง, 2532.
- _____. งานของการศึกษานิเทศ. กรุงเทพฯ : กองการศึกษานิเทศ กรมสามัญศึกษา, 2532. อุดสำเนา.
- _____. รายงานสภาพการจัดการศึกษานิเทศและการศึกษาสงเคราะห์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2524.
- สายสุรี จุติกุล. "มองการศึกษาของเด็กกลุ่มด้อยโอกาส," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 22(11) : 4 - 6 ; มิถุนายน - กรกฎาคม, 2531.
- สุดใจ เหล่าสุนทร. "การศึกษาเพื่ออาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา," วิทยาคจารย์. 6(11) : 41 - 45 ; สิงหาคม, 2513.
- สุทิน ฉินโณม. "ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพของเด็กวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานครฝั่งตะวันตกและจังหวัดสมุทรปราการ," ใน รวบรวมบทความวิจัยและวิทยานิพนธ์สาขาการศึกษา. หน้า 254. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, 2526.

- สุโท เจริญสุข. "บันทึกย่อแต่เพื่อนครูแนะแนว เรื่อง เทคนิคการจัดบริการสารสนเทศในโรงเรียน," วารสารแนะแนว. 61(1) : 35 - 36 ; กุมภาพันธ์ - มีนาคม, 2522.
- สมนชาติ เจริญศรี. "การจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนระดับประถมศึกษา," ศึกษาศาสตร์ มข. 11(3) : 19 - 22 ; มิถุนายน - กันยายน, 2530.
- พรรษา นิลวิเชียร. "การศึกษาเพื่ออาชีพ (Career Education)," ใน บทความย้อนความจากวารสารการศึกษา ปี 2528 - 2531. หน้า 95. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532.

- Crowder, Gene. "Visual Slides and Assembly Models Compared with Conventional Methods in Teaching Industrial Art," Dissertation Abstracts International. 29(8) : 3034 - A ; March, 1969.
- Dale, Edgar. Audiovisual Methods in Teaching. 3rd ed. New York : Holt ; Rinehart and Winston, 1969.
- Dewey, John. Dictionary of Education. New York : Philosophy Library, 1959.
- Erdman, Robert Lee. "Vocational Choices of Adolescent Mentally Retarded Boy," Dissertation Abstracts International. 17(11) : 2497 ; November, 1957.
- Galler, E. H. "Influence of Social Class on Children's Choice of Occupational," Elementary School Journal. 51(4) : 439 - 445 ; June, 1967.
- Ginsberg, Eli. The Development of Human Resources. New York : McGraw - Hill, 1966.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 2nd ed. New York : McGraw - Hill, 1959.
- Hass and Packer. Preparation and Use of Audio - Visual Aids. New York : Prentice - Hall of India, 1964.
- Havighurst, R. J. "Stages of Vocational Development," in Man in a World of Work. p. 216. Boston : Houghton Mifflin, 1964.

- Lek, James Joseph. "Attitude Change of Similary Students Associated with a Course in Group Dynamics," Dissertation Abstracts International. 33(11) : 6093 - A ; May, 1973.
- Murdoch, Joseph Moleen. "An Investigation of the Factor Influence the Occupational Choice of Selected College Students," Dissertation Abstracts International. 25(4) : 2351 ; December, 1964.
- Pabellon, Josefina L. "The Importance of Audio - Visual Materials in the Teaching / Learning of Science and Mathematics," ISMED Newsletter. 8(1) : 12 - 16 ; June, 1984.
- Strong, E. K. Vocational Interest of Men and Women. California : Stanford University Press, 1967.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ

คำชี้แจงในการทำแบบสำรวจความสนใจ

1. แบบสำรวจความสนใจชุดนี้มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน มีทั้งหมด 4 ข้อ โดยให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริงของนักเรียนเพียงตัวเลือกเดียวของแต่ละข้อ

ตัวอย่าง 0 ปัจจุบันนักเรียนกำลังเรียนอยู่ชั้นอะไร

☐ ป. 4

☐ ป. 5

☒ ป. 6

ตอนที่ 2 เป็นแบบสำรวจความสนใจของนักเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 45 ข้อ โดยให้นักเรียนเลือกใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความสนใจหรือใกล้เคียงกับความสนใจของนักเรียนให้มากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวของแต่ละข้อ

ตัวอย่าง 00 นักเรียนสนใจเรียนวิชาใดมากที่สุด

☐ ภาษาอังกฤษ

☐ ภาษาไทย

☒ คณิตศาสตร์

☐ พลศึกษา

2. ขอให้นักเรียนทำให้ครบหมดทุกข้อ

3. ระหว่างที่กำลังทำแบบสำรวจความสนใจฉบับนี้ ถ้ามีข้อสงสัยให้ถามครูที่ควบคุมได้ทันทีและโปรดอ่านข้อคำถามให้เข้าใจก่อนแล้วจึงตัดสินใจเลือกตอบข้อที่ตรงกับความสนใจของนักเรียนให้มากที่สุดเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 1
ข้อมูลส่วนตัว

ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ

- ☐ ชาย
☐ หญิง

2. อายุ

- ☐ 10 ปีลงมา
☐ 11 ปี
☐ 12 ปี
☐ 13 ปีขึ้นไป

3. นักเรียนเลือกเรียนวิชากลุ่มประสบการณ์พิเศษอะไร

- ☐ ภาษาอังกฤษ
☐ งานเลือก

4. ผู้ปกครองของนักเรียนประกอบอาชีพอะไร

- ☐ การเกษตร เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ ประมง เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น
☐ งานช่าง เช่น ช่างไม้ ช่างปูน ช่างทาสี ช่างซ่อมเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า เป็นต้น
☐ งานฝีมือ เช่น ทำของชำร่วย งานแกะสลัก ทำพวงมาลัย งานประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง งานจักสาน เป็นต้น
☐ รับจ้าง เช่น รับจ้างทำงานให้คนอื่นเป็นรายวัน
☐ งานบ้าน เช่น ทำขนมขาย ทำอาหารขาย ตัดเสื้อผ้า เลี้ยงเด็ก เป็นต้น
☐ ค้าขาย เช่น เปิดร้านขายของเป็นของตนเอง
☐ รับราชการ เช่น นักการภารโรง ลูกจ้างประจำ ครู ทหาร ตำรวจ เป็นต้น
☐ อื่น ๆ

ตอนที่ 2

แบบสำรวจความสนใจ

ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย / ลงใน ☐ ตามความสนใจหรือใกล้เคียงกับความสนใจ
 ของนักเรียนมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวของแต่ละข้อ

1. ข้อใดตรงกับความสนใจของนักเรียนมากที่สุด

- ☐ ต้องประกอบอาชีพโดยเร็วที่สุดเพื่อช่วยจุนเจือครอบครัวของตนเอง
- ☐ เรียนไปพลาง ๆ ก่อนเพราะอายุยังน้อยเกินไป
- ☐ ยังไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพในขณะนี้ เพราะบิดามารดายังมีฐานะดี
- ☐ ไม่อยากประกอบอาชีพใด ๆ ทั้งสิ้น

2. ถ้านักเรียนสนใจที่จะประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง นักเรียนจะเลือกประกอบอาชีพนั้น
 เพราะเหตุผลใดมากที่สุด

- ☐ เพราะตนเองชอบ
- ☐ เพราะเพื่อนชอบ
- ☐ เพราะพ่อแม่ชอบ
- ☐ เพราะชาวบ้านชอบ

3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับข้อความต่อไปนี้ "เมื่อจบ ป.6 ไปแล้วจะต้องสามารถ
 ประกอบอาชีพได้"

- ☐ ชอบ เพราะทำให้ตนเองรู้สึกภูมิใจที่สามารถประกอบอาชีพได้
- ☐ ไม่ชอบ เพราะไม่ใช่หน้าที่ของเด็กในวัยนี้ต้องประกอบอาชีพ
- ☐ ชอบ เพราะคนในวัยนี้พอมีความรู้ก็จะไปประกอบอาชีพด้วยตนเองได้แล้ว
- ☐ ไม่ชอบ เพราะไม่จำเป็นที่จะต้องประกอบอาชีพในตอนนี้ ควรเรียนต่อให้มากกว่านี้

4. วิชาที่นักเรียนเคยเรียนมาและสามารถนำไปใช้ประโยชน์หลังจบชั้น ป.6 ได้มากที่สุดนั้น
 นักเรียนสนใจกลุ่มประสบการณ์ใดมากที่สุด

- ☐ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- ☐ กลุ่มทักษะ
- ☐ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
- ☐ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

5. นิทรรศการต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยไปชมมา นักเรียนชอบนิทรรศการใดมากที่สุด

- ☐ ประเพณีขึ้นเทิง ดนตรี
- ☐ ประเพณีกีฬา เกม
- ☐ ประเพณีการแสดงผลงานด้านอาชีพ
- ☐ ประเพณีพิธีกรรมทางศาสนา

6. ถ้ามีคนกล่าวว่า "เธอยังเด็กอยู่และจะต้องพึ่งพาผู้ใหญ่อีกนาน" นักเรียนรู้สึกชอบข้อความนี้หรือไม่

- ☐ ชอบ เพราะตนเองไม่สามารถประกอบอาชีพได้จริง ๆ
- ☐ ชอบ เพราะตนเองยังเป็นเด็กจริง ๆ
- ☐ ไม่ชอบ เพราะตนเองสามารถช่วยเหลือผู้ปกครองประกอบอาชีพได้บ้างแล้ว
- ☐ ชอบ เพราะผู้ใหญ่รักเราและจะอุปการะเราไปเรื่อย ๆ

7. ถ้านักเรียนได้มีโอกาสได้รู้จักกับบุคคลต่อไปนี้ในเวลาเดียวกัน นักเรียนจะสนใจเลือกใครเป็นเพื่อน

คนแรก

- ☐ คนที่ทำงานและมีรายได้เป็นส่วนตัว
- ☐ คนที่ชอบสนุกและชอบท่องเที่ยวอยู่เสมอ
- ☐ คนที่ชอบให้เพื่อนฝูงคัดลอกการบ้านอยู่เสมอ
- ☐ คนที่เรียนเก่งที่สุดในชั้น

8. เมื่อนักเรียนเข้าห้องสมุดและได้พบกับหนังสือเหล่านี้ นักเรียนสนใจที่จะหยิบเล่มใดอ่านมากที่สุด

- ☐ สูตรคิดเร็วของคุณหนู
- ☐ 108 อาชีพสำหรับเยาวชน
- ☐ โครราเอมอน ตอนเครื่องมือทำการบ้าน
- ☐ รักภาษากับหนูน้อย

9. นักเรียนชอบที่จะทำอะไรมากที่สุด

- ☐ ช่วยพ่อแม่จ่ายกับข้าวทุกวัน
- ☐ นาน้อง ๆ เที่ยวสวนสนุกทุกคืน
- ☐ ไปทำบุญที่วัดทุกวันพระ
- ☐ ปลุกผักขายได้เงินทุกเช้า

10. ระหว่างที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แห่งนี้ กิจกรรมใดที่นักเรียนสนใจมากที่สุด
- ☐ เลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ
 - ☐ หัดเล่นดนตรี
 - ☐ อ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวในการเรียนต่อ
 - ☐ ไปเยี่ยมผู้ปกครองที่บ้าน
11. นักเรียนจะได้รับประโยชน์อะไรจากการเลี้ยงสัตว์มากที่สุด
- ☐ เพื่อนำสัตว์ไปแข่งขัน เช่น การเลี้ยงไก่ชน
 - ☐ เพื่อความสวยงาม เช่น การเลี้ยงปลาเงิน ปลาทอง
 - ☐ เพื่อการหารายได้ เช่น การเลี้ยงปลาสวยงาม
 - ☐ เพื่อแก้เหงา เช่น การเลี้ยงแมว สุนัข
12. ถ้าทางโรงเรียนจัดให้นักเรียนเลือกเข้าชมรมทุกคน นักเรียนสนใจที่จะเข้าร่วมชมรมใดมากที่สุด
- ☐ ชมรมภาษาไทย
 - ☐ ชมรมภาษาอังกฤษ
 - ☐ ชมรมวิทยาศาสตร์
 - ☐ ชมรมยุวเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย
13. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับเพื่อนที่ไม่ได้เรียนต่อแต่ออกไปเลี้ยงหมูอยู่ที่บ้าน
- ☐ เพื่อนนึกถึงอนาคตที่สิ้นเกินไป ควรจะได้อาชีพที่ดี ๆ ถ้าเรียนให้สูงกว่านี้
 - ☐ เพื่อนไม่สนใจเรื่องการเรียน
 - ☐ เพื่อนมีปัญหาเรื่องการเงิน จึงไม่สามารถเรียนต่อ
 - ☐ เพื่อนมีความสามารถที่จะหารายได้จากการเลี้ยงหมูได้ดี ถึงแม้จะไม่ได้เรียนต่อ
14. หลังจากนักเรียนจบชั้น ป.6 ไปแล้ว อาชีพใดต่อไปนี้ที่นักเรียนสนใจมากที่สุด
- ☐ การทำเฟอร์นิเจอร์
 - ☐ การวางแผนครอบครัว
 - ☐ การให้คำแนะนำการศึกษาต่อ
 - ☐ การบำรุงรักษาร่างกาย

15. นักเรียนชอบกิจกรรมใดต่อไปนี้นมากที่สุด

- ☐ รับชมจักรยาน
- ☐ ท่องเที่ยวไปกับเพื่อนโดยใช้จักรยานเป็นพาหนะ
- ☐ การแข่งขันปั่นจักรยาน
- ☐ การแข่งขันกีฬาเกี่ยวกับจักรยาน

16. ถ้าโรงเรียนเปิดสอนวิธีการซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร

- ☐ ชอบมาก เพราะเมื่อเรียนแล้วจะจะสามารถออกไปรับจ้างได้
- ☐ ชอบมาก เพราะเป็นวิชาที่ทันสมัย
- ☐ ไม่ชอบ เพราะเป็นวิชาที่ยากเกินไป
- ☐ ไม่ชอบ เพราะเป็นวิชาที่เสี่ยงกับอันตรายสูงมาก

17. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับการเรียนวิชางานช่าง

- ☐ รู้สึกสนใจ เพราะสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้
- ☐ รู้สึกสนใจ เพราะเป็นวิชาที่เรียนแล้วได้คะแนนง่าย
- ☐ ไม่สนใจ เพราะยิ่งเรียนยิ่งน่าเบื่อ
- ☐ เฉย ๆ

18. อาชีพงานช่าง ตามความรู้สึกของนักเรียนเป็นอย่างไร

- ☐ เป็นงานที่หนักมาก
- ☐ เป็นงานที่เสี่ยงอันตรายสูงมาก
- ☐ เป็นงานที่ไม่ค่อยมีเกียรติ
- ☐ เป็นงานที่สามารถหารายได้ได้ทุกท้องที่

19. นักเรียนสนใจที่จะหาประโยชน์จากงานจักสานในด้านใดมากที่สุด

- ☐ ทำเป็นของฝากให้ญาติในโอกาสสำคัญ ๆ ได้
- ☐ ใช้เป็นเครื่องวัดฝีมือของผู้ทำว่าเป็นคนอย่างไร
- ☐ สามารถนำไปขายเพื่อเป็นอาชีพประจำได้
- ☐ เป็นงานที่ช่วยรักษาขนบธรรมเนียมของไทยได้

20. ถ้าทางโรงเรียนจะเชิญวิทยากรมาบรรยายพิเศษเรื่องเกี่ยวกับตระกร้อ นักเรียนสนใจจะให้มาบรรยายในเรื่องใดมากที่สุด
- ☐ สอนวิธีการทำตระกร้อหวาย
 - ☐ สอนวิธีการเล่นตระกร้อด้วยวิธีการใหม่ ๆ
 - ☐ สอนวิธีการบำรุงรักษาตระกร้อให้มีอายุใช้งานที่นานที่สุด
 - ☐ สอนกติกาการเล่นตระกร้อที่ได้มาตรฐานสากล
21. ถ้านักเรียนจะทำงานอดิเรกนอกเหนือจากการเรียนหนังสือ นักเรียนจะสนใจกิจกรรมใดต่อไปนี้มากที่สุด
- ☐ ถักเป็ดขูดขน
 - ☐ เขียนจดหมายติดต่อกับเพื่อน
 - ☐ สอนน้อง ๆ เล่นกีฬา
 - ☐ นอนพักผ่อน
22. ประโยชน์ของผักตบชวาต่อไปนี้ข้อใดที่นักเรียนคิดว่ามีประโยชน์มากที่สุด
- ☐ นำไปเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำที่เลี้ยง
 - ☐ นำมาทำเครื่องจักสาน
 - ☐ นำดอกมาเป็นอาหาร
 - ☐ นำมาทำปุ๋ยหมัก
23. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อลักษณะงานฝีมือและงานประดิษฐ์ หลังจากที่ได้เรียนมาจนถึงชั้น ป. 6
- ☐ ชอบ
 - ☐ ไม่ชอบ
 - ☐ ไม่สามารถบอกความรู้สึกได้
 - ☐ เฉย ๆ
24. ในวันเสาร์และวันอาทิตย์ ถ้าครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้เพียง 1 อย่าง นักเรียนสนใจกิจกรรมใดมากที่สุด
- ☐ ซ้อมกีฬา
 - ☐ ทำการบ้าน
 - ☐ อ่านหนังสือการ์ตูน
 - ☐ ทำขนมไปส่งขาย

25. นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไรถ้าได้มีโอกาสทำขนมขายที่บ้าน

- ☐ คงได้รับคำติชมจากเพื่อนรุ่นเดียวกัน
- ☐ คงทำไม่ได้เพราะอายยังน้อยเกินไป
- ☐ เป็นงานที่น่าทำได้ เพราะไม่ยากและใช้ทุนน้อย
- ☐ ถ้าหางานอื่นไม่ได้จะเลือกเป็นงานสุดท้าย

26. นักเรียนจะได้รับประโยชน์จากการจัดตั้งบริษัทรับจ้างซ่อมเสื้อผ้าในโรงเรียนอย่างไรมากที่สุด

- ☐ มีรายได้ซื้อขนมกินในแต่ละวัน
- ☐ มีความรู้ความชำนาญในการประกอบอาชีพมากขึ้น
- ☐ ช่วยสนับสนุนนโยบายของโรงเรียน
- ☐ ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองได้บ้าง

27. นักเรียนมีความรู้สึกกับการเรียนการสอนในวิชางานบ้านอย่างไร

- ☐ ชอบ
- ☐ ไม่ชอบ
- ☐ ไม่สามารถบอกความรู้สึกได้
- ☐ เฉย ๆ

28. "งานบ้านเป็นงานที่ไม่สามารถยึดเป็นอาชีพหลักได้" นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับข้อความนี้

- ☐ เห็นด้วยเพราะเป็นงานประจำของผู้หญิง
- ☐ เห็นด้วยเพราะเป็นงานที่คนไม่ค่อยนิยมทำกัน
- ☐ ไม่เห็นด้วยเพราะงานบ้านเป็นงานที่ทุกคนในครอบครัวช่วยกันทำ
- ☐ ไม่เห็นด้วยเพราะงานบ้านสามารถสร้างรายได้ได้มากถ้าทำกันอย่างจริงจัง

29. ขณะนี้นักเรียนมีความต้องการอะไรจากทางโรงเรียนมากที่สุด

- ☐ อยากให้ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมทางด้านบันเทิงให้มากที่สุด
- ☐ อยากเรียนวิชาขึ้นให้เก่งที่สุด
- ☐ อยากให้ทางโรงเรียนจัดท่องเที่ยวให้มากที่สุด
- ☐ อยากเรียนวิชาในกลุ่มทักษะให้ได้คะแนนมากที่สุด

30. ถ้าทางโรงเรียนจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ นักเรียนสนใจที่จะไปเที่ยวชมที่ใดมากที่สุด
- ☐ น้ำตก ภูเขา
 - ☐ โบราณสถานต่าง ๆ
 - ☐ ทะเล
 - ☐ ศูนย์ศิลปาชีพต่าง ๆ
31. ถ้านักเรียนจบชั้น ป.6 ไปแล้ว เมื่อมีผู้ประสงค์จะมอบสิ่งของต่อไปนี้ นักเรียนต้องการสิ่งใดมากที่สุด
- ☐ เสื้อผ้าและเครื่องประดับมูลค่า 20,000 บาท
 - ☐ ทุนการศึกษาต่อ 20,000 บาท
 - ☐ รถไถนาและที่ดินทำกิน 1 ไร่
 - ☐ ตัวเครื่องบินไปเที่ยวญี่ปุ่น พร้อมค่าที่พักและอาหาร
32. นักเรียนต้องการให้เยาวชนทำประโยชน์ให้แก่สังคมอย่างไรจึงจะดีที่สุด
- ☐ ละเว้นสิ่งเสียดิตให้โทษ
 - ☐ ไม่เที่ยวเตร่ในเวลาค่าคืน
 - ☐ ใช้เวลาว่างประกอบอาชีพที่ตนสนใจ
 - ☐ ช่วยสอดส่องความไม่สงบที่อาจเกิดขึ้นในหมู่บ้าน
33. สไลด์เรื่องใดที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนในเวลานี้มากที่สุด
- ☐ เรื่องเพศศึกษา
 - ☐ เรื่องวิธีการคบเพื่อน
 - ☐ เรื่องโทษของยาเสพติด
 - ☐ เรื่องการหางานทำที่มีรายได้ดี ๆ
34. นักเรียนต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการหนังสือประเภทใดเป็นพิเศษ
- ☐ หนังสือคู่มือสอบแข่งขันการเรียนต่อ
 - ☐ หนังสือการ์ตูน
 - ☐ หนังสือเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ
 - ☐ หนังสือนวนิยาย

35. นักเรียนต้องการให้ทางโรงเรียนปรับปรุงการสอนวิชากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพอย่างไร

- ☐ ควรลดเวลาลงให้น้อยกว่านี้
- ☐ ควรจัดสอนในชั้นที่สูงกว่านี้
- ☐ นอกจากจะสอนในเนื้อหาแล้วควรจะพาไปชมสถานที่ประกอบการด้วย
- ☐ ควรลดเนื้อหาลงอีก

36. ถ้านักเรียนมีโอกาสเลือกพรเหล่านี้อะไรหนึ่งข้อ นักเรียนต้องการพรข้อใดมากที่สุด

- ☐ ขอให้มียุทธศาสตร์เหมือนดาราในฝัน
- ☐ ขอให้มีความก้าวหน้ารอบโลกเป็นเวลา 1 ปี
- ☐ ขอให้เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
- ☐ ขอให้เป็นคนที่มีลาภที่สูงสุดในเพื่อนรุ่นเดียวกัน

37. นักเรียนมีความต้องการให้ทางโรงเรียนศึกษาส่งเสริมจัดกิจกรรมใดมากที่สุด

- ☐ เปิดสอนจนถึงชั้น ม.6
- ☐ เปิดสอนวิชาชีพที่ส่งเสริมรายได้ระหว่างที่เรียน
- ☐ เปิดสอนวิชาพลศึกษา
- ☐ เปิดสอนการเดินร่ำทุกประเภท

38. ถ้านักเรียนจะประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง นักเรียนคิดว่าสิ่งใดต่อไปนี้จำเป็นต่อนักเรียนมากที่สุด

- ☐ เงินทุน
- ☐ การศึกษา
- ☐ ความสนใจ
- ☐ แรงสนับสนุนจากพ่อแม่

39. เมื่อนักเรียนจบชั้น ป.6 ไปแล้ว นักเรียนคิดว่ากิจกรรมใดต่อไปนี้มีความจำเป็นต่อนักเรียนมากที่สุด

- ☐ การท่องเที่ยว
- ☐ การเรียนต่อ
- ☐ การหาอาชีพที่มั่นคงทำ
- ☐ การมีเพื่อนฝูงมาก ๆ

40. นักเรียนคิดว่านักเรียนควรประกอบอาชีพเมื่ออายุเท่าไร

- ☐ 20 ปีขึ้นไป
- ☐ 18 ปีขึ้นไป
- ☐ 15 ปีขึ้นไป
- ☐ 12 ปีขึ้นไป

41. นักเรียนเคยวางแผนเกี่ยวกับชีวิตหลังจากจบชั้น ป.6 ไว้อย่างไร

- ☐ ประกอบอาชีพอิสระโดยเป็นเจ้าของกิจการของตนเอง
- ☐ หาโอกาสท่องเที่ยวไปเรื่อย ๆ
- ☐ พยายามหาทุนเรียนต่อให้ได้วุฒิการศึกษาที่สูงที่สุด
- ☐ ยังไม่มีโครงการอะไร

42. นักเรียนสนใจที่จะทำอะไรตอนปิดเทอมต่อไป

- ☐ หาข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนที่จะเข้ารับการศึกษาคต่อ
- ☐ รวมกลุ่มกับเพื่อน ๆ เล่นกีฬาในหมู่บ้าน
- ☐ ปรึกษากับผู้ปกครองเพื่อหารายได้พิเศษ
- ☐ อยู่เฉย ๆ

43. นักเรียนวางแผนโครงการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพไว้อย่างไร

- ☐ ขอให้เรียนจบชั้น ม.6 ก่อนจึงจะหางานทำ
- ☐ ยังบอกอะไรในตอนนี้ไม่ได้
- ☐ ไม่แน่ใจว่าจะทำงานตามที่คาดหวังไว้ได้หรือไม่
- ☐ อยากจะทำงานที่ตนสนใจสักอย่าง ทั้ง ๆ ที่มีความรู้ยังน้อย

44. เวลาปิดเทอม นักเรียนสนใจที่จะปรึกษาเรื่องอะไรกับผู้ปกครองจึงจะมีประโยชน์ต่อนักเรียนมากที่สุด

- ☐ เรื่องการศึกษาคต่อ
- ☐ เรื่องการหางานทำ
- ☐ เรื่องการหาผู้ครอง
- ☐ อยากอยู่เฉย ๆ ดึกว่า

45. เมื่อจบชั้น ป.6 ไปแล้วกิจกรรมใดที่นักเรียนสนใจเป็นพิเศษ

- ☐ การหาคู่ครอง
- ☐ การศึกษาต่อไปเรื่อย ๆ
- ☐ หาช่องทางการทำงานที่มีรายได้เป็นของตัวเอง
- ☐ นักผ่อนลมองชั่วคราว

ภาคผนวก ข

- การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
- ค่าคะแนนดิบของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
- รายชื่อเอกสารเกี่ยวกับวิชาชีพ

การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ตาราง 9 คะแนนดิบจำแนกเป็นรายบุคคลของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

คนที่	คะแนนดิบ (X)	X^2
1	30	900
2	17	289
3	19	361
4	25	625
5	28	784
6	38	1444
7	14	196
8	14	196
9	9	81
10	21	441
11	13	169
12	31	961
13	21	441
14	22	484
15	15	225
16	31	961
17	25	625
18	23	529
19	23	529
20	8	64

$\Sigma X = 427$

$$\begin{aligned}
 \Sigma X^2 &= 10260 \\
 (\Sigma X)^2 &= 182329 \\
 \bar{X} &= 21.35 \\
 S^2_x &= 141.096 \\
 n &= 45
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{ใช้สูตร } r_{xx} &= \left(\frac{n}{n-1} \right) \left[1 - \frac{\bar{X}^2 (n - \bar{X})}{N S^2_x} \right] \\
 &= \left(\frac{45}{44} \right) \left[1 - \frac{21.35^2 (45 - 21.35)}{45 (141.096)} \right] \\
 &= 0.94
 \end{aligned}$$

ตาราง 10 เปรียบเทียบรายละเอียดคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียน
ในกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มรูปแบบการจัดนิทรรศการ				กลุ่มรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพ			
ลำดับที่	คะแนน		ค่าแตกต่าง	ลำดับที่	คะแนน		ค่าแตกต่าง
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง			ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
1	8	21	13	1	9	22	13
2	11	15	4	2	11	23	12
3	11	20	9	3	12	18	6
4	12	24	12	4	13	22	9
5	14	17	3	5	14	26	12
6	14	17	3	6	14	23	9
7	15	16	1	7	15	23	8
8	15	26	11	8	15	30	15
9	15	22	7	9	15	31	16
10	16	27	11	10	16	24	8
11	11	19	8	11	11	24	13
12	14	27	13	12	13	27	14
13	15	20	5	13	14	15	1
14	15	20	5	14	15	20	5
15	16	24	8	15	16	23	7
16	17	17	0	16	16	41	25
17	17	28	11	17	17	27	10
18	18	33	15	18	17	33	16
19	19	26	7	19	18	29	11
20	19	39	20	20	19	24	5

ตาราง 11 เปรียบเทียบรายละเอียดคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชาย
และนักเรียนหญิงภายหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพ

นักเรียนชาย		นักเรียนหญิง	
ลำดับที่	คะแนน	ลำดับที่	คะแนน
1	21	1	19
2	15	2	27
3	20	3	20
4	24	4	20
5	17	5	24
6	17	6	17
7	16	7	28
8	26	8	33
9	22	9	26
10	27	10	39
11	22	11	24
12	23	12	27
13	13	13	15
14	22	14	20
15	26	15	23
16	23	16	41
17	23	17	27
18	30	18	33
19	31	19	29
20	24	20	24

รายชื่อเอกสารเกี่ยวกับวิชาชีพ

หมวดเกษตรกรรม

ชัยนาท, จังหวัด. การเลี้ยงวัวนม. ชัยนาท : หน่วยบริการแนะแนวประจำจังหวัดชัยนาท, ม.ป.ป.
 ประมง, กรม. การเพาะเลี้ยงปลาตะกุงยู่โดยวิธีผสมเทียม. กรุงเทพฯ : กรมประมง, 2530.

- _____ . การเลี้ยงกบ. กรุงเทพฯ : กรมประมง, 2530.
- _____ . การเลี้ยงปลากะพงขาว. กรุงเทพฯ : กรมประมง, 2530.
- _____ . การเลี้ยงปลาจีน. กรุงเทพฯ : กรมประมง, 2529.
- _____ . การเลี้ยงปลาช่อน. กรุงเทพฯ : กรมประมง, 2529.
- _____ . การเลี้ยงปลาสร้อย. กรุงเทพฯ : กรมประมง, 2533.
- _____ . คู่มือประชาชน. กรุงเทพฯ : กรมประมง, 2529.
- _____ . ปลาที่เพาะเลี้ยงง่าย. กรุงเทพฯ : กรมประมง, 2533.

วิชาการ, กรม. การเลี้ยงสุนัขเพื่อขายพันธุ์. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2532.

วิชาการเกษตร, กรม. การปลูกข้าวโพดหวานพิเศษ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพืชไร่, ม.ป.ป.

- _____ . การปลูกถั่วเขียว. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพืชไร่, ม.ป.ป.
- _____ . การปลูกมันสำปะหลัง. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพืชไร่, ม.ป.ป.

ส่งเสริมการเกษตร, กรม. การติดตามกหลาบ. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2529.

- _____ . การปลูกกล้วย. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2523.
- _____ . การปลูกคาร์เนชั่น. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2529.
- _____ . การปลูกดาวเรือง. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2530.
- _____ . การปลูกทานตะวัน. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2531.
- _____ . การปลูกมังคุด. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2531.
- _____ . การปลูกมะพร้าว. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2530.
- _____ . การปลูกมะม่วง. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2531.
- _____ . การปลูกเยอเนิร์ว. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2530.
- _____ . การปลูกส้มเขียวหวาน. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2531.
- _____ . การปลูกสับปะรด. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2531.
- _____ . การปลูกหอมแดง. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2531.

หมวดงานช่าง

- วิชาการ, กรม. การซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2529.
- _____. การพิมพ์ซิลค์สกรีน. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2531.
- _____. การออกแบบพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2529.
- _____. ความรู้เกี่ยวกับงานไม้. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2529.
- _____. ความรู้เกี่ยวกับงานวิทย์และการตรวจซ่อม. กรมวิชาการ, 2529.
- _____. เครื่องปั้นดินเผา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2529.
- _____. งานโลหะ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2529.
- _____. งานหนัง. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2529.
- _____. ช่างเครื่องหนัง. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2531.
- _____. ช่างซ่อมมอเตอร์ไซด์. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2531.
- _____. ซ่อมออกแบบ. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2531.
- _____. ซ่อมอุปกรณ์เครื่องหนังและรองเท้า. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2531.
- _____. ซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในบ้าน. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2531.

หมวดงานฝีมือ

คณิง จันทรศรี. เทคนิคการอาชีวนศิลปะประดิษฐ์ (การประดิษฐ์ดอกไม้). ฉะเชิงเทรา :

ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา, 2527.

ชัยนาท, จังหวัด. การทำเย็บไม้. ชัยนาท : หน่วยบริการแนะแนวประจำจังหวัดชัยนาท, ม.ป.ป.

_____. การทำหุ่นฟางนกเล็ก. ชัยนาท : หน่วยบริการแนะแนวประจำจังหวัดชัยนาท, ม.ป.ป.

_____. เปลญวน. ชัยนาท : หน่วยบริการแนะแนวประจำจังหวัดชัยนาท, ม.ป.ป.

_____. อาชีพการสานกะโล่. ชัยนาท : หน่วยบริการแนะแนวประจำจังหวัดชัยนาท, ม.ป.ป.

_____. อาชีพทำไม้จากผักตบชวา. ชัยนาท : หน่วยบริการแนะแนวประจำจังหวัดชัยนาท, ม.ป.ป.

วิชาการ, กรม. การประดิษฐ์ตุ๊กตาผ้า. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2530.

_____. ประโยชน์ของไม้ไผ่. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2527.

_____. อาชีพประดิษฐ์ดอกไม้ผ้า. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2532.

วินัย ลีสุวรรณ. สนุกกับการประดิษฐ์. กรุงเทพฯ : ปานยา, ม.ป.ป.

หมวดงานบ้าน

ชัยนาท, จังหวัด. การทำข้าวหลาม. ชัยนาท : หน่วยบริการแนะแนวประจำจังหวัดชัยนาท, ม.ป.ป.

- _____ . การทำเทียน. ชัยนาท : หน่วยบริการแนะแนวประจำจังหวัดชัยนาท, ม.ป.ป.
- _____ . การทำน้ำตาล. ชัยนาท : หน่วยบริการแนะแนวประจำจังหวัดชัยนาท, ม.ป.ป.
- _____ . ขนมจีน. ชัยนาท : หน่วยบริการแนะแนวประจำจังหวัดชัยนาท, ม.ป.ป.
- _____ . โรตีสีร้อน ๆ จ้า. ชัยนาท : หน่วยบริการแนะแนวประจำจังหวัดชัยนาท, ม.ป.ป.
- วิชาการ, กรม. ขายผลิตภัณฑ์จากไร้สวน. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2532.
- _____ . จำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2532.
- _____ . บริการซัก - รีด. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2532.
- _____ . ป้องกันยุง. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2527.
- _____ . อาชีพขายน้ำมันถั่วเหลืองหรือน้ำเต้าหู้. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2532.
- _____ . อาชีพขายน้ำใบข้าวบก. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2532.
- _____ . อาชีพขายอาหาร. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2532.
- _____ . อาหารสำเร็จรูป. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2532.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายบัญชา จันทรดา

เกิดวันที่ 26 เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2505

สถานที่เกิด อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 88 หมู่ 6 ตำบลธรรมามูล อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท

อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท 17000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2523 มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนอุดรธานี

พ.ศ. 2527 ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ. 2533 ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลการรับสารนิเทศเพื่อสร้างเสริมความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

บทคัดย่อ
ของ
บัญชา จันทร์ตา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ตุลาคม 2533

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสนใจในการประกอบอาชีพอื่นเนื่องมาจากการได้รับสารนิเทศตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัชวาท อำเภอมืองจังหวัดชัชวาท ประจำปีการศึกษา 2538 จำนวน 40 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายสำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีคะแนนความสนใจในการประกอบอาชีพต่ำ เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการ จำนวน 20 คน และกลุ่มที่ได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพ จำนวน 20 คน ซึ่งแต่ละกลุ่มประกอบด้วย นักเรียนชาย 10 คน และนักเรียนหญิง 10 คน การทดลองครั้งนี้ใช้แบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพเป็นเครื่องมือและใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ จากนั้นจึงเปรียบเทียบผลการทดลองโดยนำข้อมูลที่ได้ไปทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ t - test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ก่อนและหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ก่อนและหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ภายหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพระหว่างตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและรูปแบบการจัดทัวร์อาชีพไม่แตกต่างกัน

4. ความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ภายหลังการได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพตามรูปแบบการจัดนิทรรศการและการจัดทัวร์อาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**EFFECTS OF RECEIVING INFORMATION PROMOTING VOCATIONAL
INTEREST OF PRATHOM SUKSA VI STUDENTS IN
THE SCHOOL FOR THE DISADVANTAGED**

AN ABSTRACT

BY

BANCHORN CHANDA

Submitted in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Arts degree in Library Sciences and Information Sciences
at Srinakharinwirot University

October 1990

The purpose of this experimental research was to study the effects of receiving information promoting vocational interest of Prathom Suksa VI students in the school for the disadvantaged.

Forty Prathom Suksa VI students in the academic year 1990 were selected from Suksasongkhrochainat school, Amphoe Muang, Changwat Chai Nat as the sample of the study. Twenty students were randomly assigned the experimental group by receiving information from vocational exhibits activities program and the experimental group by receiving information from vocational exhibits activities and vocational tour program, each group consisted of 10 boy and 10 girl students. The tools used were the questionnaires. The time spending on each group was 8 weeks. After the experiment, data from both groups were analysed by t-test.

The analyses of data indicated that :

1. The vocational interest of experimental group by receiving information from vocational exhibits activities program was statistically difference from before the experiment at .01 level of significance.
2. The vocational interest of experimental group by receiving information from vocational tour program was statistically difference from before the experiment at .01 level of significance.
3. The vocational interest after receiving information was not difference between the two groups.
4. The vocational interest of boy and girl students after receiving information was difference at .01 level of significance.